

PAMĚTNÍ KNIHA o b c e

DOLNÍ VLTAVICE

politický okres Český Krumlov

Tato pamětní kniha má 256 stran/ slovy: dvěšest padesát šest /
a obsahuje dějiny Dolní Vltavice a okolí, od prvopočátku až do doby současné.

Založena byla v květnu 1955.

Kronikář obce, ředitel školy a předseda MNV Dolní Vltavice František Nejedlý.

TATO PAMĚTNÍ KNIHA JE V ORIGINÁLU

ULOŽENA V OKRESNÍM ARCHIVU

V ČESKÉM KRUMLOVĚ

**Z archivního materiálu zpracoval a do elektronické i
tištěné podoby převedl**

kronikář obce Černá v Pošumaví

Ing. František Záhora

2009 - 2010

Budoucím .....

Obci Dolní Vltavici, jejím občanům a příštím generacím, předávám tuto pamětní knihu. Važte si jí ! I když ne dílo zcela dokonalé, stálo mne přesto mnoho snaživé práce a drahocenného času. Milujte svou obec, krásnou Šumavu a svou vlast a mějte úctu k její slavné minulosti !

Važte si kroniky, která vám líčí kus této minulosti ! Udržujte jí v čistotě a pořádku tak, jak jí předávám. Mějte jí uloženu vždy na vhodném a bezpečném místě.

Naši zástupci ve veřejném životě obce: dbejte, aby v zápiscích mnou započatých bylo nadále pokračováno. Nechť ruka kronikářova je vždy vedena nezištnou a obětavou láskou k obci.

A bude -li kdy obec zanikat, postarejte se o to, aby kronika byla včas předána na jiné vhodné místo - případně do okresního archivu.

V Dolní Vltavici, v květnu 1955

*František Nejedlý
kronikář*

Motto: *Historie je učitelkou života a světlem pravdy / M. T. Cicero/*

Úvodem ...

Léta plynou tak jako ta voda v naší šumavské, stříbrné Vltavě. Někdy zvolna a tiše, jindy zas bouřlivě, hlučně a prudce, někdy přinášejí jako ta řeka kraji požehnání, jindy zase zkázu a zmar. Někdy se lidé těší a vyhřívají na výsluní krásné pohody, jindy zas se děsí nezadržitelných událostí, které se řítí krajem a zemí.

Čas i řeka jdou takto stále vpřed, nezadržitelně a jistě. Vlna za vlnou ubíhá a mizí v nekonečném moři tak jako den za dnem, rok za rokem a století za stoletím, přecházejí a zapadají do nekonečné věčnosti. Krásně to vyjádřil římský básník P. Ovidius Naso:

.... nemožno přivolat zpátky pryč uplynulé již vody, čas, jenž jedenkrát minul, vrátit se nemůže víc.

Uváží – li člověk tuto hlubokou pravdu, pak vyplývají pro něho dvě důležité věci vzhledem k běhu času: předně žít a jednat tak, aby svůj čas nepromarnil, aby svůj život nežil nadarmo, ale pracoval tak, aby co nejvíce zlepšil své prostředí a aby připravil lepší život nejen sobě, svým nejbližším, ale celku vůbec. To znamená, udělat kus dobré práce ve svém povolání, v obci, ve státě a v lidské společnosti vůbec. To je tedy první a základní povinnost každého občana jako jedince i lidstva jako celku. A druhá, neméně důležitá je, své životní

zkušenosti předávat druhým, mladším, či méně zkušenějším, aby i jim se pak snáze a lépe žilo. Zkušenosti ze života a poznatky z dějin jsou dobrou učitelkou života i světlem pravdy, jak říká slavný římský řečník Cicero.

Chyb našich předků se varujeme, známe-li je, dobrých skutků i činů následujeme, slavné příklady z dějin táhnou člověka i lidstvo výš a výš. A to je opět krásné poslání dějepisců a kronikářů, zachycovat uplynulé tak, aby nejen nynější, ale i budoucí pokolení poznávalo skutečnou pravdu minulosti a ta jim byla poučením i posilou k řádnému žití.

Tohoto krásného poslání obecního kronikářství jsem si byl vždy vědom, tím více, jako učitel v obci a předseda místního národního výboru a ujal jsem se proto vedení obecní kroniky, která dosud nebyla založena. V naší obci je tato věc již i proto naléhavější, že v současné době se pracuje na vybudování lipenské vodní přehrady na Vltavě. Až toto dílo bude dokončeno a přehrada napuštěna, má být pak vytopena téměř celá obec Dolní Vltavice, ležící v zátopové oblasti lipenské přehrady. A bylo by myslím opravdu škoda, kdyby tato obec s bohatou a slavnou historií zmizela z mapy naší Šumavy beze stopy, aby vše, co velkého, slavného a zajímavého obcí kdy přešlo, zaniklo i s obcí pod vodou. Je-li tedy již vyšším osudem naše obec předurčena k zániku, tož ať alespoň zůstane po ní zde zachován stručný nástin jejího života v této obecní kronice.

Se souhlasem místního národního výboru se tedy pouštím do sepisování dějin obce. Úkol jak krásný, tak i těžký a zodpovědný v naší obci tím spíše, že o minulosti obce nemám nejzákladnějších potřebných pramenů, které by mi v práci pomohly. Jistě musela mít naše obec po celá léta dobře vedené kroniky – obecní, školní i farní i bohatý archiv, i když bylo vše německé. Ale z tohoto písemného bohatství se nám nezachovalo téměř nic. Vše zmizelo koncem II. světové války a v prvních měsících osidlování obce novými občany. Když 5. května 1945 došlo v Dolní Vltavici k posledním bojům mezi americkou a německou armádou, tu lehla popelem fara / čp.1 / i s celým farním archivem. Archiv obecní a školní se pak za nového vedení obce – za t.zv. komisařů – postupně ztrácel a ničil. V této době se totiž z nenávisli k Němcům ničilo a pohazovalo vše, co bylo německé, ať to bylo cenné, či nikoliv. A tak mnoho kronik, archivních dokladů, obrazů, soch, cenných knih v obecních knihovnách i jiných cenností, jež se po léta pečlivě uschovávaly, povětšinou vzaly v této revoluční době za své. Tehdy zmizel beze stopy i nejcennější dokument naší obce – pergamenové privilegium ze 16.srpna 1505, jímž Petr z Rožmberka vysazuje Dolní Vltavici na městečko.

Ještě v srpnu 1945 viděl toto privilegium zástupce českého zemského archivu, kdy bylo s ostatními mladšími pergameny uloženo v jakési krabici v komoře na radnici vltavické, kde byly současně uloženy i věci zabavené odsunovaným Němcům. A když v zimě roku 1948 byly obcí předány všechny pergamenové listiny do úschovy okresního archivu v Českém Krumlově, tu již zmíněné privilegium mezi ostatními nebylo. Jestliže tedy bylo takto bídne postaráno o dokument v obci nejcennější, pak není vůbec divu, že i mnohé další historické hodnoty vzaly za své.

Po školní kronice bývalé německé školy jsem pátral hned, jakmile jsem nastoupil jako ředitel školy do Dolní Vltavice. Ovšem, opět marně. Školní budova byla po válce obsazena americkou okupační armádou, později pak armádou československou, vyučovalo se na jiných místech v obci, navíc se škola v roce 1950 rušila a veškerý její inventář předán národní škole v Černé. Školní budova byla opět na jeden rok obsazena vojenskou jednotkou pohraniční stráže a když jsem pak po roce školní budovu opět přebíral zpět a zařizoval v ní novou školu, nebylo na místě již téměř nic z bývalého, kdysi bohatého inventáře. Je samozřejmé, že i kronika a archiv zcela chyběly.

Písemných pramenů v obci jsem tedy při sepisování kroniky zcela postrádal. Pamětníci starších časů v Dolní Vltavici byli jako němečtí občané odsunuti do Německa a tak nezbylo, než sáhnouti k jiným, kusým a chudším pramenům, abych alespoň částečně mohl pro budoucí podati nástin bohatých dějin obce. Svě dosavadní poznatky z dějin jižních Čech a Šumavy, jsem si doplnil dalšími výpisy v archivu českokrumlovském, značně mi pak pomohla i stará obecní kronika Bližné a částečně i Černé a pak různé drobné zprávičky, jejichž hodnověrnost bylo ovšem nutno si ověřovat. Tak se mi po dlouhém pátrání a shánění zpráv, mé snahy alespoň částečně splnily.

O s n o v a

Ve své kronice chci zachytit dnešní stav Dolní Vltavice, pak se zmíním stručně o prvním osídlení tohoto kraje, o založení Vítkova kamene, vzniku obce a jejího postupného růstu v krásné a bohaté městečko. Nastíním dále, jak kraj – původně český – se poněmčoval, až se zcela odcizil českému duchu.

V další části pak uvedu některé zajímavosti z minulosti kraje a života v něm, nakonec pak nastíním heslovitě vývoj v obci od roku 1945 do doby dnešní.

Jsem si vědom toho, že naše obec by si zasloužila dokonalejší a podrobnější kroniky, vzhledem ke své bohaté minulosti. Nepodařilo se mi však více za dané situace a potíží se sháněním pramenů, při mých schopnostech a pracovním zatížení, a prosím proto, aby budoucí čtenáři byli vůči tomuto dílu kritiky mírnými a shovívavými.

Snad po létech, až již nebude nynější Vltavice, až nebude ani nás, jejich posledních obyvatel před dobou zátopy, až vše přikryje čas i voda, zeptá se budoucí čtenář: “Kdo psal tyto řádky a jaký vztah měl k obci?” Dávám mu proto na tuto otázku odpověď a vyhovuji tím zároveň dnes platným předpisům o vedení obecních kronik, totiž, že kronikář má v úvodu krátce zmíniti se o sobě samém.

K r o n í k á ř o v o   curriculum vitae - životopis

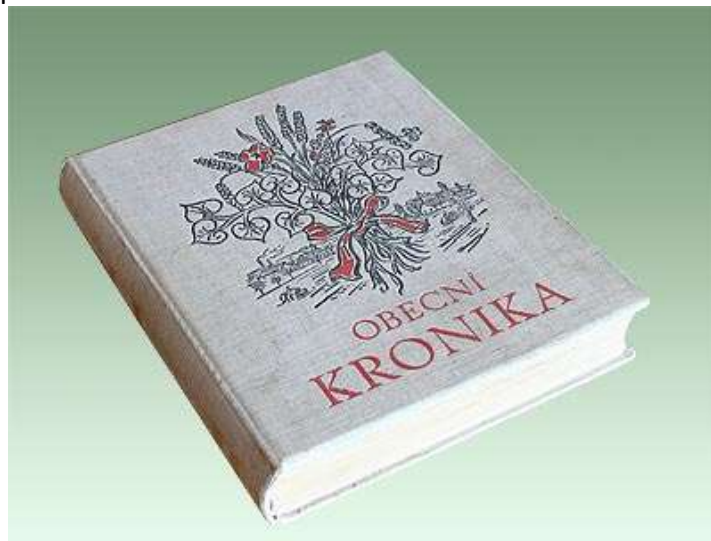
Má kolébka stála v malé šumavské vesničce Bohouškovcích u Křemže v okrese Český Krumlov, kde jsem se dne 30. října 1926 narodil. Rodiče měli v místě menší hospodářství a měl jsem ještě tři sourozence. Po vychození obecné školy v Křemži navštěvoval jsem Jirsíkovo gymnázium v Českých Budějovicích, kde jsem v roce 1945 maturoval. Po složení doplňovací maturity na Učitelském ústavě v Českých Budějovicích, jsem nastoupil dne 18. října 1945 svou učitelskou dráhu. Jako začátečník jsem vystřídal zpočátku dosti škol různého typu na našem českokrumlovském okrese. Zahájil jsem Měšťanskou školou v Křemži a odtud jsem pak přešel na Obecnou školu do Chmelné, posléze do Větřní, Želnavy, Smědče a Brloha. Odtud jsem odešel do dvouleté vojenské služby do Pardubic a po splnění své vojenské povinnosti, nastupuji 1. října 1950 na Národní školu v Hořicích na Šumavě. Po půlroční činnosti zde, jsem přeložen na jednotřídní Národní školu do Mokré a 1. září 1951 přicházím do Dolní Vltavice jako ředitel zdejší Národní školy a zde se konečně po předchozím častém putování již trvaleji usadím.

Brzy si zamiluji tichou šumavskou vesničku na břehu Vltavy, sžívám se s jejím životem, poznávám postupně její slavnou a bohatou minulost a Dolní Vltavice se mi brzy stane druhým domovem, kde v plné práci ve škole a v obci trávím krásné a spokojené dny.

Kromě národní školy vedu zde i správu školy mateřské a školní kuchyně, které jsem zde v prvním roce svého působení zařídil a utvřel.

Od dubna 1952 zastávám zde funkci předsedy MNV a jako člen revizní komise spotřebního družstva Jednoty v Horní Plané, mám dozor nad prodejny Jednoty v obci /konzum, maso, hostinec/. Mimo to pracuji v obci na poli kulturním / obecní knihovna, putovní kino a další kulturní podniky/. Na každém úseku své práce se setkávám se schopnými spolupracovníky a dobrými přáteli a jim – stejně jako ostatním, vesměs slušným občanům – vděčím za to, že jsem u nich našel vždy dobrou radu, pomoc i podporu v každé věci a že jsme si všichni, jako jedna rodina, dovedli zpříjemnit ten celkem všední život, v zapadlé a od světa odříznuté, šumavské vesničce.

Měl – li bych snad sám mít možnost rozhodovati o svém životním štěstí, pak bych si nikdy nepřál více, než být opět tím, čím jsem dnes: českým učitelem v zapadlé vesničce na rodné Šumavě, tam učit a k dobrému vychovávat naši mládež a s hrstkou poctivých občanů pracovat pro lepší příští všech.

Popis obce a kraje

Obec Dolní Vltavice leží v tichém a idylickém údolíčku na levém břehu Vltavy, po níž dostala v pozdější době i své jméno. Je to již poslední výspa na okraji okresu českokrumlovského a poslední středisko života při historických hranicích České země.

Kdysi, v dobách nejstarších, byla důležitým bodem na stezce linecké, později rozkvétajícím městečkem se svými výsadami a v poslední době – do konce druhé světové války – bohatou a upravenou obcí, kde bylo vše, čeho občané potřebovali a kde trávili své chvíle oddechu výletníci, rybáři a letní hosté. Tehdy v době svého největšího rozkvětu měla obec 62 domů s asi 500 obyvateli, vesměs německé národnosti.

V obci byla obecná škola se šesti třídami, kam chodilo kolem 200 žáků, dále škola mateřská, farní kostel, poštovní úřad, tři hostince, tři obchody, za řekou parní pila / patřící vlastně již ke Kyselovu/. Byli zde různí živnostníci a řemeslníci: řezník, 2 pekaři, kolář, truhlář, krejčí, holič, klempíř, sedlář a obuvník. Všichni zde našli dobrou obživu, neboť Dolní Vltavice sama i její okolí, bylo veliké. Stejně dobře se zde žilo i ostatním obyvatelům, kteří byli většinou zemědělci nebo lesní dělníci.

O Dolní Vltavici se vůbec tvrdilo, že je nejbohatší obcí na okrese a Němci z okolí říkali: "In Wulda ist Gulda", což značí "Ve Vltavici jsou peníze" – zámožnost.

Tvar obce

Podle tvaru obce a rozdělení katastru můžeme zařadit Dolní Vltavici k druhu vesnic obdélníkového tvaru, které vznikly / zde vlastně šlo o obnovení/ německou kolonizací v době pozdější. Tomu nasvědčuje i ráz hospodářských budov: v průčelí napříč trakt obytných budov, vesměs jednoposchodových s průjezdy, za nimi pak z obou stran hospodářské budovy, vzadu uzavírá dvůr stodola. Toto je ryze německý typ domu, poukazující opět na to, že obec, původně slovanská, později však slabě obydlená, byla nově kolonizována a obnovena obyvatelstvem ze sousedních Bavor.

Čtyři řady domů tvoří obdélníkové náměstí velké asi 1,5 hektaru. Obcí prochází silnice z Černé na Aigen, při níž pak vznikla další řada domů směrem k Černé a k mostu.

Z dolní části náměstí vybíhají cesty k Radslavi a Hrušticům podél řeky a při nich opět vznikly další domy a roztroušené samoty. Směrem k Radslavi to byly samoty: čp.45, 43, 37 a 56 a směrem ke Kovářovu a Hrušticům samoty s čp. 44, 49, 53, 54, 58 a 60.

Uprostřed náměstí stojí kostel, kolem něhož býval dříve hřbitov. Při silnici nad kostelem postavena později nová školní budova – čp. 42.

Politicky tvořila vesnice se samotami jednu politickou obec; dnem 1. ledna 1950 byla k Dolní Vltavici přičleněna kdysi samostatná obec Kyselov se svojí osadou Kozí Stráň.

Ke školní obci patřily: Dolní Vltavice, Kyselov, Kozí Stráň, Fleisheim, část Mayerbachu a Radslav.

K faře vltavické patřily: Dolní Vltavice, Bližná, Radslav, Fleisheim, Mayerbach, Račín, Stögenwald, Kozí Stráň a Kyselov.

K obvodu poštovního úřadu: Dolní Vltavice, Kyselov, Kozí Stráň, Stögenwald, Fleisheim, Mayerbach, Radslav a Bližná.

Z těchto vesnic jsou vesnice za řekou již po několik let zcela prázdné a z této strany řeky / D. Vltavice, Bližná a Radslav/ velmi málo osídleny, takže obvody školy, fary i pošty jsou malé.

Charakteristika okolí

Kraj kolem Dolní Vltavice je již náhorní rovinou o nadmořské výšce 720 m/ vesnice / a nejvyšší bod v kraji – kopec nad obcí je 745 m/n/m.

Poněvadž navíc je celý kraj otevřen k rakouským Alpám je podnebí zde již značně chladné a vegetační období příliš krátké. Sníh se objevuje již počátkem listopadu, kdy často zůstává již trvale ležet do konce března. Nutno si tedy pospíšiti s polními pracemi.

I letní období je dosti chladné a bohaté na srážky, což rovněž ztěžuje práci na polích a senoseč. Velký vliv na vlhkost kraje má i Vltava, která při malém spádu tvoří četné zákruty /meandry/, pod Dolní Vltavicí dokonce dva jazykovité poloostrovy.

V této oblasti se vlévají do Vltavy tři potoky a to: před Vltavicí potok Pestřice /Rotbach/, u vltavického mostu Mlýnský potok / též Riegelbach/ a na konci vltavického katastru u Hruštic potok Ježův / Igelbach/, všechny od hranic z pravého břehu.

Na těchto potocích kdysi vesele klapaly vodní mlýny / např. na Mlýnském byly dva a k tomu vodní pila/. Není proto divu, že v této krajině, plné vodních toků, vznikly bažiny a močály a v nich se po léta rýpe rašelina, používaná kdysi zdejším obyvatelstvem k topení a stlaní pod dobytek.

Oblast rašelinová je zde asi 54 km dlouhá, dva kilometry široká a 4 – 6 m hluboká. Rašelinisté jsou porostlá vřesem, vysokou travou neb místy březovým porostem. Na místech méně vlhkých jsou pak pastviny a louky a ještě dále od řeky pole s černou zemí. Na nich se daří plodinám méně náročným na teplé podnebí, jako žitu, ovsu, bramborám a pak hlavně lnu a píceinám.

Na veškeré půdě v obci hospodaří Státní statky. Lesy začínají na druhé straně Vltavy téměř u samé řeky a táhnou se až k hranicím; z této strany směrem k Hrušticům a Kovářovu jsou vzdáleny od obce asi dva kilometry a táhnou se k Pláničce. Zde v mokré půdě se daří hlavně smrku, borovici již méně. Tato často v mokré a kyselé půdě zakrňuje a přechází v kosodřevinu / kleč/, např. podél potoka Mlýnského.

Všechny lesy v katastru obce jsou v majetku a obhospodařování Státních lesů. Veškerá půda i budovy jsou tedy majetkem státu, soukromého vlastnictví v obci není.

Ovocné a jiné stromy

Pro příliš drsné podnebí a silné jarní / květnové/ mrazy se v obci nedaří vůbec ovocnému stromoví. V celé vsi je pouze asi pět jabloní, které dávají velmi malou úrodu.

Velmi dobře, ba divoce, roste v opuštěných vesnicích za řekou rybíz, každým rokem dávající značnou úrodu. Kol řeky jsou hojně olše a vrby.

Ptáci a lovná zvířata

Z ptáků je nutno uvést velmi početná sídliště volavek a čápů / směrem na Hrušnice/, tokaniště tetřevů a tetřívků / u Kyselova a Radslavi/, bukače, lysky, divoké kachny a husy a v menším množství i jiní vodní ptáci. Z další lovné zvěře jsou četní holubi hřivnáči, zvěř srncí, méně již zajíci. V poslední době se zde rozmáhá i zvěř černá / vepř divoký/.

Osídlení kraje

Celý kraj má ráz smutný a pustý, zvláště v prostoru neosídlených vesnic z druhé strany řeky. Po válce byl zde částečně osídlen pouze Kyselov asi po tři roky a ostatní vesnice Mayerbach, Fleisheim, Kozí Stráň a Stögenwald / dnes Pestřice/ jsou zcela prázdné od roku 1945. V Dolní Vltavici je osídlena přibližně polovina budov, které jsou však ve špatném stavu a vzhledem k blížící se zátopě se v dolní části obce nepodnikají větší a nákladnější opravy.

Obyvatelstvo

V obci je 110 obyvatel, z nichž je polovina národnosti české a polovina národnosti slovenské – reemigranti z Rumunska. V tomto počtu jsou zahrnuti i děti, z nichž je k dnešnímu dni 16 ve věku předškolním a 16 ve věku od 6 do 14 let. Občané pracují ponejvíce jako dělníci na státním statku nebo u státních lesů a někteří jsou zaměstnáni ve službě veřejné / školství, prodejny, pošta, cestář/.

Školy v obci

V krásné a velké školní budově je pouze jedna třída národní školy se 16 žáky v pěti postupných ročnících. Do školy druhého stupně docházejí žáci do Horní Plané, kde jsou většinou nuceni bydlet v žákovském internátě, neb pro špatné spojení je vyloučeno denně dojíždět domů.

Dne 1.února 1952 byla v obci nově otevřena mateřská škola pro děti ve věku od dvou do šesti let a má v současnosti 10 zapsaných dětí. při ní byla zřízena školní kuchyně, kde se stravují žáci mateřské a národní školy. Obojí je umístěno ve školní budově čp.42. Školní obvod tvoří dnes pouze obce Dolní Vltavice a Radslav.

Poštovní úřad

V obci je stále poštovní úřad s jedním zaměstnancem a jeho obvod je Bližná, Radslav a Dolní Vltavice. Veškerou poštu si zaměstnanec poštovního úřadu denně dováží na kole z Černé a odpoledne jí doručuje; dopoledne má na poštovním úřadě úřední hodiny. Poštovní úřad byl původně na čp.16 a od roku 1950 je na čp.50.

Kostel sv. Linhart a hřbitov

Farní kostel je pod správou duchovního v Černé, odkud sem každou neděli dojíždí římsko-katolický farář sloužit bohoslužby.

Kolem kostela je zrušený starý hřbitov, od roku 1922 proměněný v park. Nový hřbitov byl zřízen v roce 1898 shora vesnice při silnici na Černou, má výměru asi 1 ha a od roku 1951 se do něho již nepohřbívá; je totiž jako celá vesnice v zátopovém pásmu. Poněvadž jsou na něm převážně hroby bývalých obyvatel – Němců, jejichž pozůstalí byli po válce odsunuti do Německa, je hřbitov ve velmi zpustlém stavu.

Životní potřeby

Nákupy si obstarávají občané v místním konzumu, v hostinci a v prodejně masa. prodejna potravin a průmyslového zboží – konzum / Jednota/ je na čp.18, hostinec a maso na čp. 15.

Kultura v obci

Kulturní život podporují pravidelné zájezdy putovního kina dvakrát v měsíci, zájezdy pojízdné knihovny a občasné zájezdy různých pěveckých a kulturních souborů. Pro promítání filmů a jiné kulturní podniky slouží sál v čp.2 – bývalá třída staré školní budovy. Mimo to má zdejší škola promítací přístroj na úzký němý film a promítá podle potřeby vhodné naučné filmy, jako doplněk vyučování.

Ve škole je umístěna v kulturní jizbě veřejná obecní knihovna, čítající kolem 500 svazků literatury zábavné / beletrie/ i naučné, hlavně ze zemědělského oboru.

Telefon

Telefonní spojení má v obci poštovní úřad, místní národní výbor, státní statek a hostinec.

Vodovod a kanalizace

Dříve byla u každé hospodářské budovy a u většiny menších obytných domků studna s pumpou. V dolních částech obce, poblíže řeky, byly studny menší – 4 m -, čím dále výš, tím bývaly hlubší / 6, 10 i více metrů/. Dnes jsou tyto studny na pitnou vodu ve většině zasypány nebo málo používány, k čerpání pitné vody jich slouží jen velmi málo. Většina domácností si donáší pitnou vodu z veřejné studny na faře čp.1 nebo z vodovodu nad radnicí čp.22. Tento značně nákladný vodovod si původně zavedl majitel hospodářství čp.21 z pramene u lesíka ve směru na Bližnou.

V roce 1949 bylo toto vedení přerušeno nad čp.22 a udělán vývod k odebírání vody pro všechny spotřebitele.

Voda užitková je zavedena do vesnice z povrchových pramenů z lesa směrem na Kovářov a teče do kašny za školu a posléze do kašny pod kostel; do konce války fungoval i odtok do další malé kašny u čp.14. Z těchto nádrží měli bývalí hospodáři udělané rozvody užitkové vody do svých hospodářství. Dnes už však většina těchto rozvodných potrubí nefunguje. Přepadová voda z kašen, voda dešťová a jiné splašky, odtékají kanalizací do Vltavy.

Obecní kanalizace má dvě ramena: pravé rameno vede od čp.24 podél pravé strany návsi dolů k faře čp.1 a odtud dále k řece, do níž ústí. Druhé rameno kanalizace směřuje od nejhořejší kašny pod čp.22, vede kolem školy a pak po pravé straně silnice k řece, kde u čp.34 do ní ústí. kanalizace je v průměrné hloubce 1 m v cementových rourách a dodnes dobře funguje.

Správa obce, rada, komise

Obec řídí a spravuje lidem volený devítičlenný MNV. Při posledních volbách 16. května 1954 byl zvolen MNV takto:

rada MNV - předseda MNV	- František Nejedlý, ředitel školy
tajemník MNV	- František Valter, účetní Státního statku
člen rady	- Miroslav Košina, hostinský

komise kulturní -

- Pavel Troják, dělník st. lesů / předseda komise/
Katka Lukašáková, dělnice st. statku
Zdeněk Tengler, poručík PS

komise zemědělská

- Richard Dušek, vedoucí st. statku / předseda/
Josef Lukašák, kočí st. statku
Růžena Válová, krmička st. statku

Tento MNV je volen na dobu tří let. Závažné věci řeší kolektivně na svých zasedáních každý měsíc, věci běžné a naléhavé vyřizuje Rada MNV, která zasedá každý týden.

Spolupráce členů rady MNV je vzorná, spolupráce celého MNV je rovněž dobrá. mezi občany a správou obce je důvěra s dobrým vztahem.

Složky v obci

Národnímu výboru má pomáhat v práci Výbor žen, který byl sice v roce 1954 ustaven, ale nefunguje.

Z dalších složek jsou v obci ustaveny: - Akční výbor národní fronty

Komunistická strana Československa

Československý svaz mládeže

Velmi činný býval v obci Hasičský sbor, v posledních létech je však jeho činnost malá a výcvik se neprovádí. Sbor vlastní motorovou stříkačku s potřebnou výzbrojí a výstrojí.

Pozvolný rozpad obce

V posledních létech, zejména od roku 1953 se stále více začíná Dolní Vltavice, jako slušná a spořádaná obec, rozpadávat. Z obce odcházejí postupně velmi slušné rodiny, aniž by za ně přicházely jiné. Důvody pozvolného vystěhovávání se z obce jsou spojeny s okolnostmi budoucí zátopy přehradou. Domy v zátopové části se neopravují, jejich údržba je nejskromnější a to tím spíše, že nikdo zde nemá vlastní domku, ale všechny jsou ve správě státu. A státní podniky a složky / Statky, Lesy i MNV /nemají povoleny investice do budov v této zátopové části obce. Tím je zde otázka bydlení pochopitelně dosti špatná a občané nejsou zde vázáni nějakým movitým neb nemovitým majetkem k místu a tak snadno odejdou.

I když v obci jsou k dostání základní potřeby životní, je zde i škola národní a mateřská, pošta, dostatek výtěžku a nejnütnější zdroje kulturního žití, přesto je nutno jezdit za většími nákupy nebo k lékaři dosti daleko. Nákupní středisko je většinou Horní Planá nebo Český Krumlov, přičemž je nutno jít na nádraží do Hůrky 8 km a odtud pak vlakem. Toto cestování je nepříjemné a v zimní době pro značné závěje mnohdy zcela nemožné neb alespoň značně vyčerpávající. k lékaři nutno jezdit rovněž do Horní Plané anebo do ordinačního střediska v Hůrce u nádraží. Přesto, že jsme dosáhli toho, aby lékař dvakrát v měsíci ordinoval přímo v obci / na ošetřovně Čsl.červ. kříže/ v prvním poschodí radnice, je toto mnohdy nedostačující.

Toto všechno jsou tedy důvody pro něž slušní a řádní obyvatelé z Dolní Vltavice se postupně odsunují a na jejich místa přicházejí krátkodobí neb dlouhodobí brigádníci, aby tak bylo zajištěno obdělávání pozemků státního statku neb těžba dřeva ve státních lesích.

Odchodem rodin klesá stále i počet dětí v mateřské i národní škole : k 1. září 1953 má Národní škola celkem 18 dětí a k 1. září 1955 již jen 8 dětí. Stejně tak mateřská škola, kde bylo k prvnímu uvedenému datu 16 dětí a k druhému již jen 6 dětí.

Stejně tak je stále těžší i práce MNV, bývalý klid a pořádek v obci lze těžko udržet. Prázdné, neobydlené domy se pozvolna sesouvají, tím spíše, že tomuto zubu času pomáhá značně i člověk. Materiál, který je možno upotřebit jinde, se odváží / cihly, vazba, podlahy/, nepotřebné dřevo se pálí. Jen budova školy, radnice / MNV/ a domy podél silnice k Černé stojí dosud v plné své dřívější kráse. Jinak se vše pomalu připravuje na blížící se zátopu.

Památky v obci a okolí

Dolní Vltavice v roce 1955

1. Farní kostel sv. Linhart

Připomíná se již roku 1346 při zřízení arcibiskupství pražského, kdy patří pod děkanátoudlebský. Jeho dějiny jsou však málo známy až do roku 1632, kdy byl osazen knězem z premonstrátského kláštera Schlögel v Bavorsku a od této doby byl po dlouhá léta pod patronátem tohoto kláštera. V roce 1767 byl knížetem Josefem I. ze Schwarzenberka vystavěn kostel nový, který byl vysvěcen 22. května 1770. Do kostela byly opatřeny i nové sochy, později byla k němu přistavěna kaple Panny Marie.

Pro zajímavost uvedu stav vltavické farnosti při sčítání lidu v roce 1930 – v době velkého rozkvětu obce a okolí:

Dolní Vltavice	-	414 obyvatel	-	409 katolíků
Bližná	-	197	-	197
Radslav	-	116	-	116
Kyselov	-	256	-	256
Kozí Stráň	-	189	-	189
Fleisheim/ Horní Borková/	-	178	-	178
Mayerbach/D.Borková/	-	340	-	339
Stögenwald /Pestřice/				
+ Račín	-	263	-	263
hájenka k sv. Tomáši	-	5	-	5

hájenka k Frymburku	-	12	-	12
celá farnost	-	1 970	-	1 964

Podle některých pramenů byl zde kostel zřízen klášterem zlatokorunským, když bezdětný Hirzo daroval své vltavické zboží tomuto klášteru a v roce 1355 zde byl jmenován první farář. V kostele vltavickém bylo chováno 18 železných obětních zvířátek, která jsou dnes uložena v muzeu českokrumlovském.

Je zajímavé, že na chóru kostela po obou stranách varhan jsou na zdi obrazy českých patronů, sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého. Pravděpodobně v tomto zcela poněkud zchátralém kraji působili v této věci svým vlivem místní duchovní, původem a smyšlením mnohdy Češi.

Na hlavní věži kostela jsou dva zvony. Jeden malý nemá žádného nápisu ani ozdob, ale ten větší má na jedné straně vypuklý reliéf Ježíše Krista na kříži a na straně protější reliéf Panny Marie s Ježíškem v náručí. Kolem koruny tohoto zvonu je nápis: " Da pacem, Domine, in diebus nostris, quia non set alius, qui pugnat pro nobis nisi tu" MDXXXVII.

V překladu: " Dej, Pane, pokoj našim dnům, neboť není nikdo jiný, jenž bojuje pro nás, leč Ty" rok 1537.

Podle závěsů bývaly na věži umístěny ještě asi tři další zvony a jeden nad presbytářem, ale ve válečném období z nich lidské ruce udělaly zbraně na vraždění lidí v kulturním 20.století.

2. Kamenná socha sv. Jana Nepomuckého

Byla postavena v roce 1725 po levé straně mostu přes Vltavu u domu čp. 33 a v roce 1763 byla obnovena. Kaplička, v níž je socha umístěna je renesanční. Dnes je však socha ve stavu velmi špatném a v poslední době vůbec byl značně poškozena příslušníky pohraniční stráže.

3. Boží muka

První jsou po levé straně silnice směrem na Černou naproti domu čp. 59. Jsou ze žuly s osmihranným soklem a hlavicí ze 17.století. Na ně byl přistaven v roce 1844 kamenný rám s obrazem sv. Floriána a dodnes jsou v zachovalém stavu.

Druhá Boží muka jsou asi o 30 metrů výše na téže straně silnice. Jsou nižší, kvadratická, se skosenými hranami, rovněž ze žuly, nahoře zakončená kapličkou a s obrázkem sv. Josefa. Tato Boží muka se koncem letošní zimy / 1955/zřítily, pravděpodobně po velké větrné vichřici a leží na místě dodnes nepostavena.

4. Barokní kaplička

Stojí asi 300 m od posledního domu čp. 59 v obci vlevo u silnice směrem na Černou. Místní obyvatelé Němci jí říkali Reidingerkapelle, poněvadž byla postavena v roce 1753 Justinou Reidingerovou z Dolní Vltavice čp.6

jako poděkování za vyléčení z choromyslnosti. V této době byly současně zasazeny po obou stranách dvě lípy.

Později byla tato kaplička – původně dřevěná – přestavěna na zděnou barokní, tak, jak jí dodnes vidíme a to majitelkou hospodářství “Stiny” čp. 26 v Dolní Vltavici a Němci jí proto též říkali Stinykapelle.

Podle jiné verze však byly obě lípy zde zasazeny již po ukončení třicetileté války jako poděkování za ukončení válečných hrůz a nastolení míru. Takové lípy se pak nazývaly “mírové”. Obě jsou dnes mohutné, v objemu měří asi 4,5 m s krásně založenými korunami nad kapličkou. kaplička sama je zvenčí krásně zachovalá s dobrou plechovou střechou, uvnitř však poskytuje pravý obraz kulturního vandalismu posledních let : historicky cenná oltářní mensa byla zničena a celý vnitřek je ve špatném stavu.

Na obr. kaplička z roku 1955.

5. *Městský pranýř*

Pranýř je zajímavou a cennou zvláštností dolní Vltavice. Byl postaven 8.srpna 1673 nad kostelem, asi uprostřed náměstí vltavického. Byl odznakem městečka, které mělo mimo jiných práv i právo trestní. Pranýřem bývaly trestány hlavně nevěrné, či nepočestné ženy nebo nepoctiví řemeslníci a obchodníci, kteří druhé šidili. Odsouzenec byl postaven na pranýř a připoután k němu okovy na určitou dobu a to hlavně v neděli, kdy kolem chodili lidé do kostela. Na hlavu byl odsouzenému posazen slaměný věnec a kdokoli z kolemjdoucích měl právo odsouzenému spílat, libovolně mu nadávat a beztrestně na něho i plivat. Vystavení na pranýř bylo obyvatelům městečka

oznamováno zvonkem, který byl dopraven z Norimberka a zavěšen po straně pranýře pod plechovou stříškou. Na zvonek se rovněž šturmovalo při požáru v obci. O obou výročních trzích byla na pranýř připevňována dřevěná ruka s mečem, znak to trestního práva městečka.

Uvedený pranýř je vysoký asi 3,5 m a je dodnes krásně zachován v původní své slávě. Jeho základem jsou tři na sobě položené kamenné kruhy, ve formě schodů, z nichž do výše je postaven kamenný sloup. Na něm jsou v první a druhé třetině navlečeny jako prstence dva kamenné kruhy. Na dolním, širším, stával odsouzenec. Na jehlanovitém zakončení pranýře je posazena kamenná koule.

Zvonek umístěný pod horním kamenným prstencem na severní straně pranýře byl v roce 1950 sejmut a používán příslušníky vojska ve školní budově na sezvánění k nástupům. Po jejich odchodu ze školní budovy byl dán na půdu do budovy čp. 20, kde jsem ho později našel a na pranýř znovu zavěsil. Stejně tak jsem našel v blátě při zdi u staré školy čp.2 v roce 1954 řetízek se zámkem, kterým se odsouzenec připoutával k pranýři a rovněž jsem tento znovu zavěsil na pranýř.

Když byla u silnice v roce 1888 postavena nová školní budova, tu pranýř zastrčený pod jižní zdí již tak nápadně nevynikal a po zřízení parku kolem kostela a postavení pomníku padlým za I. světové války, bylo uvažováno v roce 1922 přemístit pranýř do horního rohu parku k silnici, aby tak byl vytvořen vhodný protějšek pomníku padlých vojáků. Pravděpodobně pro nákladnou práci s tím spojenou, k tomu nedošlo.

6. Mezník z roku 1651

Poblíže Vltavy směrem na Hruštice na konci dolnovltavického katastru je zasazen starý mezník. Na jedné jeho straně – směrem na Dolní Vltavici – je umístěno v kruhu pět rožmberských růží a pod nimi letopočet 1651. Na straně odvrácené je pak opatská berla. Tento mezník dělil kdysi zboží kláštera vyšebrodského od zboží rožmberského a zasazen byl v uvedeném roce, spolu s dalšími mezníky, při novém označování obou panství.

7. Vltavický městský znak

V průčelí radnice čp.22 je dodnes dobře zachován znak městečka Dolní Vltavice, namalovaný na zdi nad vchodem do budovy.

Popis znaku: v erbu teče od levého horního do pravého dolního rohu řeka, uprostřed překlenutá mostem. Vpravo mostu je v říčním toku umístěna pětিলistá rožmberská růže, vlevo hornická kladiva a v pravé dolní části erbu je hnědý pruh pole.

Tento znak byl používán na úředních razítkách a pečeti obce až do roku 1938. Na razítku obce byl kolem znaku nápis v česko – německém textu: “ Purkmistrovský úřad Dolní Vltavice – Bürgermeister amt Unterwulldau”. Toto úřední razítko i stejné kovové pečeti zůstalo na obci až do nynější doby a v roce 1953 jsem obojí předal do úschovy okresního archivu v Českém Krumlově.

Dějiny kraje a obce

Š u m a v a - po stránce geologické nejstarší masiv historické České země – byla obydlena již dávno před narozením Kristovým. Prvními známými obyvateli jsou zde – jakož i v ostatních českých krajích – B o j o v é – po nichž dostává naše země své jméno: Bojohemum, latinsky Bohemia, německy Böhmen.

Tento románský kmen je později vytlačen germánským kmenem Markomanů. Po nich pak přišli do našich krajů Gothové, ale i tito byli vypuzeni divokými Huny. Hunové pak zemi zpusťovali a opět odtáhli. Po všech těchto kočovných kmenech přicházejí do opuštěné a prázdné země v VI.století po Kristu slovanské kmeny, které postupně osídlí celou Českou zemi. Na jihu Čech se usazují tři samostatné kmeny a to: Netolici, Boletici a Doudlebové, jak na ně dodnes ukazují názvy míst – Netolice, Boletice a Doudleby, jež tehdy byly jejich středisky. Přírozenou hranicí těchto tří kmenů bylo pohoří Blanský les.

Netolici sídlili severně tohoto pohoří, Boletici jižně a Doudlebové východně. Tyto kmeny se často mezi sebou potýkaly, navzájem se přepadávaly a zvláště výbojný býval kmen Boleticů. V zájmu své bezpečnosti a obrany si proto stavěly kmeny svá hradiště, strážnice a pozorovatelný na vysokých kopcích, horách a vyvýšených bodech v krajině vůbec. Byl to např. Kluk v pohoří Haberském, Kleť / název vznikl od “hled!”, hleděti/ a samo pohoří Blanský les dostalo svůj název od “bedliti” – novočesky “hlídati”. při pútkách a bojích jednotlivých kmenů slabší z nich podléhaly a přicházely do područí silnějších, až postupně moc nad Českou zemi se rozdělí mezi tři nejsilnější kmeny a to: kmen Čechů, usedlý ve středu země kolem Prahy, kmen Slavníkovců se střediskem v Libici nad Cidlinou a kmen Vršovců na východ odtud.

Jižní Čechy se v této době / X. století/ dostávají pod nadvládu mocného kmene Slavníkovců, jehož území tvoří nyní dlouhý pruh země, sahající od Šumavy celým povltavím až mezi řeku Cidlinu a Jizeru. Kmeny odtud na západ ovládali Čechové a na východ Vršovci.

Řevnivost, boje a zápasy o moc mezi nimi však trvaly dál, až v roce 1094 dochází ke krvavé srážce mezi Slavníkovci a Vršovici, jež končí úplným vyvražděním Slavníkovců na hradě Libici a vítězní Vršovici po zapálení a rozboření Libice ovládnou celé někdejší území Slavníkovců. Tím se však stanou vážným a nebezpečným susedem kmeni Čechů, až dojde nakonec k jejich porážce v roce 1108. Je to Svatopluk, kníže z kmene Čechů, který po porážce Vršovců ovládne celou zemi a tato pak dostává své jméno po vítězném kmenu Čechů – Čechy.

Tím se tedy i jižní Čechy stanou majetkem českého knížete. Kníže Vladislav I. /1140 – 1173/, který si též později vysloužil titul královský, daruje šumavské hvozdy kolem horního toku Vltavy svému milci Vítkovi z Prčice jako odměnu za věrné služby, které Vítek poskytoval českému knížeti v bojích o český knížecí stolec. Vítek si v těchto tmavých hvozdech vystaví pevný hrad na nejvyšším vrcholu pohoří sv. Tomáše a dá mu jméno Vítkův kámen. Tento hrad se stane kolébkou šlechtického rodu Vítkovců a základem jejich panství v jižních Čechách. Původní název hradu je tedy český, stejně tak je český i jeho původ a český je i živel kolem. Teprve později se vyskytuje v pramenech název německý a to roku 1427 Wittingenhawsen, později Wittinghausen. Hrad měl již od počátku svého založení velký význam na pomezí panství Vítkoviců a později i Rožmberků i jeho střežiště stezky linecké, po níž se k nám dopravovala z Rakouska sůl a provozoval tehdejší obchod mezi naší zemí a Bavorskem.

Stezka linecká se připomíná již roku 906 a vedla z Prahy přes Dobříš, Písek, Vodňany, Netolice, Lhenice, Vadkov, Chvalšiny, Boletice, Český Krumlov, Přídolí, Zálesy, Zátoň, Rožmberk, Vyšší Brod, Kaltenbrun, Vildberk a dále údolím řeky Rodely k Dunaji. Západně od ní odbočovala u Boletic stezka k Mýtu a Dolní Vltavici, kde překračovala řeku a vedla odtud dále k pomezí bavorskému na Haslach.

Souběžně s ní vedla druhá odbočka této stezky od Českého Krumlova přes Světlík, Frymburk, Výtoň, Wesenbach a Helfenburk.

Vítkův kámen měl tedy významné postavení: střežit bezpečnost obou odboček stezky linecké. Pro své účely byl proto vybudován spíše jako pevnost a strážišť než panské sídlo. Proto také Rožmberkové, nástupci Vítkovců, přenesli své hlavní sídlo na pohodlnější Krumlov, založený později Vítkovým synem. První z Rožmberků tak učinil Jindřich, na Vítkově kameni jsou od této doby pouze purkrabí s hradní čeládkou. Z pozdějších dob stojí za zmínku, že ve zdech Vítkova kamene byl vězněn i český král Václav IV., když ho zajala t. zv. „panská jednota“ českých pánů, mezi nimiž měli Rožmberkové hlavní slovo.

Po požáru zemských desek roku 1541 na pražském hradě jsou pořizovány desky nové a v nich je Vítkův kámen zapsán jako majetek Rožmberků, patřící ke Krumlovu.

Po vymření Rožmberků přechází Vítkův kámen na císaře Rudolfa II. a Ferdinanda II. ho pak daruje Janu Kristianovi z Eggenberka. Za jejich držení však hrad značně upadá a pustne a je mu věnována velmi malá péče a dokonce v roce 1618 je vyloupen tlupou rakouských rebelů.

V době války třicetileté, kdy se Švédové zmocní i Českého Krumlova, je osazen Vítkův kámen silnou posádkou, která je připravena ho bránit. Švédové však k hradu nepřitáhnou.

Po třicetiletých válkách hrad teprve pozbývá svého významu, je pomalu opuštěn a cennější jeho inventář je převezen na Krumlov. Hrad je pak ponechán svému osudu.

Krátce poté dojde na hradě k velkému požáru – pravděpodobně z dětské neopatrnosti a tak dřevěné části hradu, lehnou popelem. O této době je tedy z něho pouze zřícenina.

Podle jiné verze byl snad hrad přece jen od Švédů obležen, dobyt, vypleněn a zapálen. Buď jak buď, historickou zkušeností je, že od válek třicetiletých je Vítkův kámen v rozvalinách, na nichž dále pracuje nelítostný zub času, takže dnes z celé jeho bývalé slávy a

mohutnosti, zbývá jen několik holých zdí a mohutná čtyřhranná věž hradní, z dálky dobře viditelná a pro Vítkův kámen tak charakteristická. To jsou tedy stručné dějiny prvního střediska moci a slávy našeho kraje. V době svého vzniku mocný a významný, později upadá až nakonec leží smutný v troskách.

Jaká to podobnost mezi jím a naší dnešní Dolní Vltavicí !!

Založení Dolní Vltavice.

Ve stínu tohoto panství Vítkovců zakládá při řece Vltavě zvíkovský purkrabí Hirzo nynější Dolní Vltavici, když toto území dostal předtím darem od českého krále Václava I. /1230 – 1253/. Darované území se táhlo jako dlouhý pruh od Boletic na jihozápad k zemským hranicím a zaujímalo jednu a půl míle čtvereční. Střediskem tohoto panství učinil Hirzo osadu jím založenou, které dal jméno H i r z o v. Teprve později je toto místo přezváno po řece Vltavě na Vltavici. K jeho zboží patří mimo jiné též vesnice Mokrý, Radslav, Bližná, Černá, Hůrka, Olšov, Hořice, Hubenov, Kovářov a Frymburk.

Mnohdy se též uvádí jako středisko tohoto panství Mokrý a zboží to se nazývá též zbožím mokerským. V té době stával v Mokrém na místě dnešního čp.1 dvůr, jehož základní zdivo je ještě patrné na zahradě u tohoto statku.

Poněvadž Hirzo byl bezdětný, daroval celé své zboží dne 27. 3. 1268 nově založenému klášteru zlatokorunskému. Sám pak zemřel 12. března 1275 a je pohřben v klášteře zlatokorunském. Jeho náhrobek je tam dodnes vidět.

Toto darování bylo potvrzeno dne 11. ledna 1284 českým králem Václavem II. Když byl dne 11. května 1420 zlatokorunský klášter dobyt husitským vojskem a mnichové uprchli, převzal celé zboží klášterní Oldřich z Rožmberka a dostal na ně od krále Zikmunda přípis na svůj rod.

Tím se tedy i území Hirzovo stává majetkem Rožmberským, podobně jako Vítkův kámen. Poslední Rožmberk Petr Vok pak celé panství prodal 11. září 1600 císaři Rudolfovi II. Po něm přešlo v roce 1612 na krále Matyáše, v roce 1619 na Ferdinanda II. a ten panství daroval 23. 12. 1622 Oldřichu z Eggenberka. V majetku Eggenberků pak zůstalo až do jejich vymření dne 4. dubna 1719 a pak přešlo na rod Schwarzenberský, kteří byli až do zrušení roboty 1848 svrchovanými pány zdejšího kraje.

Správa zboží přes rychty

V druhé polovině XIV. století bylo celé zboží rozděleno na rychty. veškeré vesnice - Hirzov, Bližná, Radslav, Černá, Mokrý, Slavkovice a Hubenov – patří k rychtě mokerské.

V roce 1595 se odděluje Mokrý jako samostatná rychta a k Hirzovu, nyní již nazývaném Vltavice patří vesnice Bližná, Radslav a Černá. Na území jsou tedy dvě rychty – mokerská a vltavická.

V roce 1686 se odděluje Černá jako samostatná rychta, takže k rychtě vltavické patří pouze Bližná a Radslav. V této době existují tři rychty – mokerská, vltavická a rychta Černá.

Nakonec v roce 1692 se osamostatní i Bližná s Radslaví jako nová obec a Vltavice je od té doby samostatnou bez přidělených jiných obcí.

Městská práva a výroční trhy.

Hirzov se brzy po svém založení rychle rozrůstá v důležitý bod při obchodní cestě linecké, až posléze původní vesnice se stává významným městečkem. Stalo se tak privilegiem ze 16. srpna 1505, jímž Petr z Rožmberka a bratři jeho, vysazují Vltavici na městečko, osvobozují tuto od odúmrťi a dávají právo odkazovat majetek jen na majitele panství rožmberského. Originál této listiny se ztratil, jak jsem již v úvodu uvedl. Opis její pořízený r. 1873 je dnes

uložen v okresním archivu v Českém Krumlově. V tomto privilegii je obec Hirzov poprvé nazývána "Vltavici" a obyvatelé její, jak listina uvádí ..." kterak oni sedí a byt svůj mají při lese a na samém pomezí bavorském..."

Dalším pergamenem potvrzuje Jan Kristián z Eggenberka dne 27.června 1669, že obyvatelé městečka mu předložili české privilegium ze dne 22. června 1552, z něhož jde najevo, že jsou obdařeni právem městským, zejména výročními trhy, které nemohly pro běhy válečné držeti a obnovuje jim, novým svým privilegiem toto právo a přidává týdenní trh každý čtvrtek.

Výroční trhy byly pořádány na den sv. Pavla Obrácení / 25.ledna/ a na sv. Jana Křtitele / 24.června/.

Poznámka kronikáře: Jak jsem zjistil, bývaly tyto trhy v obci pravidelně pořádány, a to výroční, v posledních létech vždy následující neděli po výše uvedených svátcích. Poslední výroční trhy byly ještě v roce 1943, postupem II. světové války upadaly a v roce 1945 zanikly docela.

Výše citovaným privilegiem ze dne 27. 6. 1669 dovoluje současně Jan Kristián z Eggenberka vltavickým pláteníkům, aby spolu s pláteníky v Rychnově / okr. Kaplice/ vytvořili společný cech plátenický se sídlem ve Vltavici. Současně dává městečku erb a to štít, v němž z pravého horního rohu do levého teče řeka, uprostřed překlenutá mostem a právo pečetit voskem barvy přirozené.

Další dvě privilegia a to Marie Terezie ze 6. listopadu 1747 a Josefa II. z 21. října 1782, tyto výsady potvrzují. Tyto poslední tři listiny / J. K. Eggenberg, Marie Terezie a Josef II. / jsou zachovány v originále a uloženy v okresním archivu českokrumlovském. Jsou psány německy. Předchozí dvě listiny psané česky a to ze 16. 8. 1505 a z 22. 6. 1552 v originále chybí, přičemž první je zachována pouze v opise a druhá chybí úplně.

Vltavické cechy.

Jako městečko měla Vltavice i své bohaté cechovní zřízení. pekaři, řezníci, ševci, krejčí, kováři a koláři tvořili jeden cech s p o j e n ý. Jan Kristián z Eggenberka vydává tomuto cechu cechovní artikule dne 24. července 1706, které jsou nyní uloženy v originále v okresním českokrumlovském archivu.

Z počátku používala jednotlivá řemesla tohoto cechu vlastních samostatných cechovních pečeti, později se všichni spojili v jednu pečeť společnou: kolem pětিলisté růže uprostřed jsou dokola zobrazeny znaky jednotlivých řemesel. Kováři a koláři mají znak společný, takže jednotlivých znaků je pět.

Samostatný cech měli tkalci, což svědčí jistě o tom, na jaké výši bylo pěstování lnu v této krajině a tkalcovství vůbec. I tomuto cechu dává J. K. z Eggenberka dne 25. června 1676 cechovní artikule. Jsou rovněž uloženy v originále v českokrumlovském archivu. tento cech měl pochopitelně i svou vlastní samostatnou pečeť.

Po zániku cechů vzniklo smíšené živnostenské společenstvo, které má statut /artikule/ z roku 1888, jež schválil okresní hejtman krumlovský.

Bylo by jistě potřebné a pro úplnost nutné zachytiti v této kronice i mnoho jiných okolností, souvisejících s rozvojem městečka Dolní Vltavice, ale chybí k tomu další hodnověrné prameny. A poněvadž pamětní kniha není román, kde je možno si vymýšlet a přidávat si, jsem nucen vše ostatní pominouti mlčením. Snad někdo z příštích pisatelů bude šťastnější v této věci a neúplné části později hodnověrně doplní.

Germanizace kraje.

V dalších řádcích chci stručně dokázat, že Dolní Vltavice i kraj kolem ní, donedávna téměř celý německý, byl po druhé světové válce, po odsunu Němců, českému živlu vlastně navrácen zpět a že český, či slovanský živel je zde původním, že vesnice při svém prvním historickém vzniku byly založeny českými osídlenci a teprve později se poněmčily.

Nejpádňším důkazem toho jsou původní české názvy vesnic. Vybral jsem namátkou některé z nich a uvádím názvy těchto vesnic tak, jak se během let vyskytují v pramenech:

Dolní Vltavice - 1268 Nahirzove; 1284 Hirzow; 1349 Hirzzow; 1355 Horssow; 1376 Wltaua; 1369 + 1405 Horssow, Herssow; 1457 Wultag, Bultag; 1479 Wulda; 1483 Wltauia; 1505 Wltavia; 1513 Wltavicze; 1530 Wultaw; 1573 Buldauia; 1673 Moldavia; 1720 Wuldaw.

Bližná - 1268 Nablizmerch; 1284 Budeczlag; 1483 Blizna; 1500 Bližna, Budice; 1505 Bližna, Ekhartsslag; 1562 Echhatšlag; 1720 Ecketschlag.

Radslav - 1483 Radslaw; 1562 Rotšlog; 1720 Rotschlag.

Černá v Pošumaví - 1268 Natschernerece; 1284 Nachirnie; 1483 Czerna; 1510 + 1536 Sswarczpach; 1530 Schwarzpach; 1562 Ssworzpach; 1568 + 1591 Šworcbach; 1720 Schwarzbach.

Mokrá - 1268 Nemochrich; 1284 Mokrie; 1375 Macra Curia; 1400 Mucrau; 1422 Mugeraw; 1483 + 1513 Mokra; 1562 Mokharaw; 1720 Mugrau.

Slavkovice - 1375 Slabs; 1483 Slawkowicze; 1530 Schlagern; 1562 Schlacken; 1720 Schlackern.

Hubenov - 1483 – 1495 Huběnow; 1562 Hubene; 1720 Hubenei.

Hůrka - 1408 Stuben i Horka; 1536 Hůrka; 1720 Stuben.

Hodňov - 1483 Hodnow; 1569 Hodějow; 1581 Hedmrschlag; 1720 Hannenschlag.

Žlábek - 1536 i 1483 Zlabek; 1562 Rindles; 1582 Riendlos; 1720 Rindles.

Z uvedeného přehledu názvů několika vesnic v okolí Dolní Vltavice je jasně vidět, že původní živel, který tyto končiny osídlil byl český a teprve později české pojmenování míst ustupuje německému. V této věci odkazují na německou příručku *Seb. Almanns Heimatkunde im Lichte der Namensforschung / Spuren alter Siedlungen im Böhmerwalde/*.

Typy vesnic.

Slovanskému osídlení nasvědčují i typy vesnic, z nichž mnohé jsou svým původem roztroušené, s návší nepravidelnou, vzniklé spojením jednotlivých samot. Toto je typický druh vesnice slovanské. Později v době německé kolonizace byly mnohé prázdné aneb i polorozbořené vesnice přestavovány, pozemky znovu parcelovány a vzniká typ vesnice podlouhlé – z obou stran podél silnice. Pravým obrazem tohoto kolonizačního typu vesnice, je naše Dolní Vltavice. Za budovami hospodářských usedlostí se táhnou úzké pruhy zahrad a polí tak, aby všichni nově osídlení měli pozemky stejné hodnoty.

Data mnohem pozdějšího je vesnice okrouhlá s pravidelnou kulatou návší uprostřed / např. Fleissheim/. U nás na Šumavě bývají to vesnice vesměs již německé, zakládány v době, kdy kraj byl již poněmčený.

Původní názvy kdysi českých osad byly odvozeny někdy podle povahy kraje / např. Mokrie- Mokrá; Na klenove hore – Hoříčky; Na tschernerece- Černá/, jindy po svém zakladateli / Hirzow – Vltavice /anebo podle původu nebo účelu / Světlíky –svítá z lesa /, Strážkovice.

Časté jsou též Újezdy, to jest kraje, které bylo možno obejít za jeden den pěšky anebo Lhoty/ lehoty, lhůty/ - vesnice osvobozené na určitý čas od daní. Jména tato se vyskytují hlavně za německé kolonizace / kolonizátoři mívali zpočátku úlevy/ a končí tyto *lhoty* na *schlag* nebo *stift* / Honnetschlag, Ottetstift.

Zbývá tedy otázka, jak se mohlo stát, že tento kraj na horní Šumavě, původně český, se pozvolna poněmčoval, až v něm nakonec původní český živel vymírá docela ?

Naše česká země je téměř kol dokola obklopena světem germánským a našimi dějinami se od prvopočátku vine jako nepřetržitá nit stálý boj mezi světem slovanským a německým, jak říká otec národa František Palacký. Čechové, jako nejzápadnější výspa Slovanstva, byli odedávna překážkou německému náporu směrem na východ / “Drang nach Osten” / a to tedy přinášelo s sebou časté půtky, války a germanizaci Šumavy.

Karel Veliký

Již kolem roku 800 po Kristu počíná první germanizační nápor vedený Karlem Velikým, králem říše Franské. Pod záminkou křesťanství se germanizují kraje slovanské a současně s křížem Kristovým se přináší obyvatelstvu i meč a jazyk.

Přijetí křesťanství z východu / Konstantin a Metoděj/ byl u nás rok 863 významný taktéž i politicky, neboť nás zachránil od smutného osudu pobaltských Slovanů.

Přemyslovcí

První vlna germanizační šťastně zažehnána, ale pozvolna začíná další. Bylo to hlavně později ve století XIII. za vlády posledních Přemyslovců. Tito zvali do naší země Němce a dávali jim celá území a kraje, aby je osídlili a zúrodnili. Český živel totiž na další kolonizování prázdné půdy nestačil, zatímco Němců byl v sousedství přebytek. Tak vedle českých vesnic jsou zakládány i německé a poněvadž tyto jako nově založené jsou dosti podporovány / lhoty/, rozrůstá se živel německý u nás dosti rychle. němečtví je v této době dokonce jaksi v módě. Vždyť sám český král Václav II. německy veršoval.

Husitství

Velký přínos národnostní měly však války husitské, neboť Žižka dokonale vyčistil naši zemi od Němců a roznítil národní vlastenecký duch.

Po porážce husitů u Lipan se však vrací poměry do starých kolejí a to tím spíše, že velká část českého obyvatelstva je patnáctiletým válčením vybita, mnohé vesnice jsou prázdné, pole neobdělána a tak vše čeká na kolonizátory. A ti přicházejí opět ze sousedství.

Morové rány.

Dalšímu kolonizování pomáhají i velké morové rány, které se často po sobě opakují. Tak v Dolní Vltavici se uvádí morová nákaza v roce 1379, kdy sem byl mor zavlečen z Hořic. Tehdy vůbec řádil mor i v jiných krajích. Další velký výskyt morové nákazy byl v roce 1507, kdy v Dolní Vltavici zemřelo na mor 15 lidí. Zle vyhubil mor naší obec v roce 1520, kdy připravil ve Vltavici do hrobu 69 osob a v celé vsi jich zůstalo naživu pouze devět. Pak se v obci objevil mor ještě v roce 1531.

Je jisté, že po tomto morovém řádění zůstaly mnohé vesnice zcela prázdné, jiné poloprázdné, což byla opět vhodná půda pro cizí kolonizátory.

Bílá hora.

Nejsilnější vlna násilného poněmčování začíná pak po bitvě bělohorské, kdy zvítězí Ferdinand II. Habsburský odnímá české šlechtě značné statky, usazuje zde šlechtu německou,

své oblíbence a tito všichni, nejen, že necítí s českým národem, ale snaží se ho poněmčít. A co ještě po této vlně zůstalo v našem pohraničí českého, dokončuje centralismus Josefa II.

Naše národní obrození už nemá pak ani co křísit na naší Šumavě: kraje až k historickým hranicím zemským jsou německé.

Nepomůže ani dvacet let svobodného života v 1. Československé republice. Kraje tyto místo, aby se počestovaly, se nám stále víc a víc odcizují až nakonec vůdcové Sudetských Němců a mladší generace nasáklá výchovou nacismu, zradí naši republiku docela.

Německá okupace.

Spolu s Adolfem Hitlerem nám připraví šest let německé okupace / 1939 – 1945/, která má za úkol vyhladit český národ v jeho historickém domově a v rámci "Drang nach Osten" poněmčít zcela nejen naše pohraničí, ale i celou zem. Poslední velká srážka a poslední krutý boj na život a na smrt těchto dvou světů.

Tyto velké plány nadněmecké myšlenky se však zcela ztratily. Jak ostatně může na historickém jevišti vydržet to, co je založeno na výbojích, násilí a útisku?

Osvobození.

Po porážce Hitlerova nacizmu národ náš opět uchopil vládu věcí svých do svých rukou, opět po vlasti svobodně zahlaholila česká řeč a po odsunu Němců do Německa i v osvobozeném a opět českém našem pohraničí. Opět zde stojí český člověk, pracuje a těší se ze života – tak jako tomu bylo před staletími.

Z dějín obce do roku 1945

A nyní z bohatého života Dolní Vltavice přidám několik zajímavostí, tak, jak se mi je podařilo získat z jiných pramenů, hlavně z německé kroniky obce Bližná.

Škola ve Vltavici

Počátky školství v Dolní Vltavici jsou data hodně starého. První zmínku sám jsem našel v kronice obce Bližná, kde stojí, že v roce 1692, kdy se Bližná jako samostatná oddělila od Dolní Vltavice, dělal zde v Bližné obecního písaře Joannem Wagner, školní mistr z Dolní Vltavice. Od roku 1717 do roku 1835 působili na vltavické škole učitelé z rodu Liebenweinů a to v nepřetržitém sledu tak, že syn vždy nastoupil učitelské místo po svém otci. Na zdi kostela bývala ještě do nedávné doby náhrobní deska této učitelské rodiny / po zrušení hřbitova/.

Zprvu se vyučovalo ve staré školní budově čp. 2, ale poněvadž tato byla po létech pravděpodobně malá, byla v roce 1888 postavena na náměstí nová školní budova. Tato nová škola byla a je dodnes opravdovou chloubou obce: stojí na vhodném místě ve středu obce, je jednopatrová se šesti značně prostornými třídami a pětipokojovým bytem pro řídícího učitele. Všechny školní místnosti, chodby i schodiště jsou vzdušné, prostorné a slunné. Všude v místnostech je parketová podlaha, položená ovšem později. Budova má dva vchody zpředu – pro žáky zvlášť a rovněž zvlášť pro řídícího školy k bytu. Před budovou jsou drátěným plotem ohrazeny školní zahrádky. Do školní umývárny je zavedena užitková voda z horní kašny. Vše v budově je postaveno důkladně, velmi účelně a vkusně.

Pro přespolní žáky byla v budově zřízena školní kuchyně, kde se vařily dětem polévky. Budova byla krásně vybavena inventářem a pomůckami, což se však po válce v roce 1945 buď zničilo nebo odvezlo jinam, stejně tak jako celý školní archiv, jak jsem se již v úvodu zmínil.

Ke školní obci patřila původně i Bližná, která se však dnem 1. září 1911 odškolila do Černé. Osada Radslav však nadále zůstává přiškolená k Dolní Vltavici.

V obci byla do roku 1945 též mateřská škola, umístěná naposledy v čp. 40. I tato byla pěkně vybavena, ale nezachovalo se z toho rovněž téměř nic.

Obě školy – mateřská i obecná, byly pochopitelně německé, vždyť českých rodin ve školní obci téměř nebylo.

Kostel a hřbitov.

Z pozdějších dějin kostela víme, že v roce 1903, byly zakoupeny na kostelní věž nové věžní hodiny za 1 000 Kčs. V první světové válce musel kostel odevzdati pro válečné účely dva kostelní zvony. Byly sejmuty dne 25. listopadu 1916 skupinou vojáků. Za tyto uloupené zvony byly pak zakoupeny a dne 30. prosince 1920 dodány dva jiné zvony a to: 24 kg těžký za 2 028 Kčs a 11 kg těžký za 1 048 Kčs od fy Perner, České Budějovice. Nebyly však na kostelní věži dlouho, za druhé světové války dochází opět k uloupení těchto zvonů na válečné účely.

Kolem kostela býval původně hřbitov, ohražený zdí. Poněvadž byl později nedostačující a i z důvodů zdravotních a estetických, byl od čp. 5 zakoupen pozemek na nový hřbitov a tento pak založen v roce 1898.

Kapli, která zde na hřbitově stojí, dal vystavět řídící učitel František Festl v roce 1896. Na starý hřbitov se pak již nepohřbívalo, v roce 1922 byl kolem kostela na jeho místě zřízen stromový park. Zeď hřbitovní byla rozbořena a na jejím místě postaven drátěný plot.

Dne 28. května 1922 byl v tomto parku odhalen pomník padlým za 1. světové války a to z obcí: Dolní Vltavice, Kyselova a Bližné.

Pošta, telegraf a telefon.

Prvou zmínku o poštovní službě jsem našel opět v kronice Bližné, podle níž byl zde v roce 1863 obecním písařem Reymund Lepší, poštovní z Dolní Vltavice. V roce 1903 – 1914 zastával tento úřad Josef Kališko, listonoš z D. Vltavice. Je ovšem jisté, že už před těmito daty byl zde poštovní úřad zřízen.

Dnem 10. září 1902 byla zavedena pravidelná poštovní doprava z nádraží Hůrka na Černou, Bližnou, Dolní Vltavici a Aigen.

V roce 1872 bylo zřízeno do Dolní Vltavice telegrafní vedení a telegrafní úřad zde zahájil svou činnost.

V únoru 1936 postavena z Černé do Dolní Vltavice linka telefonní. Tato probíhala dále přes Dolní Vltavici na hranice k celní budově. Dne 6. března 1936 byla na poštovním úřadě v Dolní Vltavici / čp. 16/, otevřena veřejná telefonní hovorna.

Hasičstvo.

Hasičský dobrovolný sbor byl ustaven v roce 1886. V roce 1924 postaveno nové hasičské skladiště a v roce 1931 zakoupena nová motorová stříkačka za 35 000 Kčs.

Parní pila

Za řekou býval na potoce mlýn Františka Fischera / Kyselov čp. 2/, který dne 4. května 1929 vyhořel. Majitel po požáru již mlýn neobnovil, ale zřídil na jeho místě parní pilu.

Je to významný průmyslový podnik v obci a po jeho likvidaci v roce 1948 značně klesne význam obce i stav obyvatel.

Elektrárna

Současně s výstavbou této parní pily zřídil majitel i vodní elektrárnu. Na mlýnském potoce je instalována vodní turbína a generátor na střídavý proud 220 V, poháněný turbinou, vyrábí dostatek elektrického proudu, jak pro podnik, tak pro celou Vltavici. Elektrizovány jsou i samoty ke Kyselovu a nová celnice na hranicích. Proud je možno používat pouze ke svícení. Pro větší elektrospotřebiče / motory, sporáky, dojačky a pod./ je proudu málo.

Pro svícení však tento vlastní zdroj elektrické energie zcela dostačuje a vyhovuje po celá léta.

Aby však bylo dostatek proudu i pro velké spotřebiče, bylo započato koncem války se stavbou elektrického vedení z Radslavi. Linka byla postavena, nataženy dráty a za řekou poblíže statku byl postaven transformátor a dovezeno i jeho zařízení. Nechybělo mnoho a obec mohla být již zapojena na normální proud jihočeských elektráren. Konec války v roce 1945 však zastavil veškeré práce, první česká správa obce po osvobození, elektrizaci nedokončila. Všechno, co dosud bylo postaveno a vybudováno, se ponechalo svému osudu, zničilo se, odvezlo nebo jinak znehodnotilo, takže obec je dodnes odkázána na malou vodní elektrárnu na mlýnském potoce.

Most přes řeku.

V roce 1885 byl přes Vltavu postaven nový železný most; byl to pravděpodobně onen, který po částech dopravovali z Českých Budějovic povozníci až sem a který pak byl koncem poslední války stržen "Volksstürmem" / německá domoobrana/. Jeho trosky, které dlouho ležely ve vodě, byly pak odklizeny a na místě krásného železného mostu byl postaven americkou armádou nový most dřevěný. Tento nestál na svém místě dlouho, neboť v únoru 1946 byl za velké povodně stržen. Musel být tedy postaven nový most, opět dřevěný, který zde stojí dodnes.

Od mostu směrem na Hrušnice byla v roce 1926 vybudována nová obecní cesta.

Rozvoj řemesel.

Doba Československé republiky v roce 1918 – 1938 znamená v obci velký rozvoj řemesel a živností. Tak v roce 1931 byla zde zřízena dvě pekařství, usazuje se zde holič / z Vyššího Brodu/ a z Fleisshaimu se sem přistěhoval Slovák Josef Valík a otevřel si živnost klempířskou. Téhož roku je otevřen v čp. 18 nový konzum. Všechny tyto nově zřízené podniky i ostatní, již od dřívějšíka existující, dobře kvetly, což svědčí jistě o tom, že Dolní Vltavice byla životním centrem tohoto kraje a že občané v ní i v okolí si dosti zámožně a dobře žili.

Spojení s Vltavicí.

Spojení Dolní Vltavice s nejbližším okolím bylo, stejně jako dnes, dosti obtížné. Štěstí ještě, že občané vždy nacházeli a nacházejí v obci vše, čeho potřebují k řádnému žití: práci, základní životní potřeby, klid, spokojenost i pobavení.

Ke spojení s nejbližším světem přispěla hlavně železná dráha, daná do provozu 3. července 1892. I když se zpočátku cestovalo velmi málo a lidé z nedůvěry k novotě neb z konzervatismu, málo železnice používali, má nicméně zahájení provozu na úseku Kájov – Želnavá, velký význam pro tento kraj.

V roce 1931 dostal dokonce Jan Payer, rolník v Dolní Vltavici, povolení k osobní autodopravě mezi nádražím Hůrkou, Černou, Bližnou, Dolní Vltavicí a Rychněvkem. To již bylo velmi dobré spojení Dolní Vltavice se světem. Auto jezdilo dvakrát denně na nádraží a zpět a to k vlakům ranním a večerním. Jízdné činilo z nádraží Hůrka do Černé 1 Kč, do Bližné 2 Kč, do Dolní Vltavice 4 Kč a do Rychněvku 10 Kč.

Povoznictví na Šumavě.

Před otevřením dráhy v roce 1892 kvetlo značně na Šumavě povoznictví. V dopravě zboží ze Šumavy i na Šumavu dovedlo velmi dobře nahradit dosud chybějící železnici. Bývaly to často celé povoznické rodiny, v nichž se toto povolání dědilo z otce na syna. Takový povozník prožil vlastně celý svůj život na cestách. Povozníkem byl i hostinský Mayer, který se z jedné cesty více domů již nevrátil – zemřel v daleké cizině. Šumavští povozníci se dostali opravdu daleko do ciziny. Na své cestě za obchodem procestovali Bavorsko, Rakousko, Uhry, Itálii, Německo i Francii. Na svých cestách nakupovali a opět jinde prodávali zboží, jež mohli

složít do svého povozu. Byli to vlastně předchůdci dnešních obchodníků. Lidé svérázní, světa znalí, měli i svůj svérázný kroj. Tvořily ho vysoké kožené boty, v zimní době silné, kožené kalhoty z obrácené ovčí kůže, dlouhý, po kolena sahající plátěný plášť, jako ochranu proti mrazu a nečistotě. Na hlavě nosili povozníci v létě široký klobouk a v zimě beranici.

Na svých cestách se museli vykazovat cestovním pasem a domovským listem. Od roku 1883 měli povozníci nařizeno mít na voze tabulku, rozměrů 18 x 30 cm a na ní na červeném podkladě bílým písmem napsané své jméno, pět cm vysoké. Vůz byl ke svému účelu zvlášť přizpůsobený. Brzdy neměl, takže v letní době se při sjíždění z kopce podkládal pod kolo kus dřeva nebo železa, aby se toto netočilo a tím brzdilo. V zimě, kdy se jezdilo na saních se pod sanice podkládal z kopce řetěz. Postupně s rozvojem železnic v evropských zemích upadalo i toto krásné, svérázné a zajímavé povolání a nejdéle se ještě udrželo v úseku České Budějovice – Linec. Zde ještě po roce 1870 dopravovali tito povozníci, zvaní poslové, zboží z Budějovic obchodníkům v odlehlých obcích. A tak do Dolní Vltavice dovážel zboží Josef Jungbauer z Bližné čp. 5.

Tuha v Hůrce.

V roce 1790 objevili v Hůrce bratři Albrecht a Ondřej Hoffmannové tuhu a na to se zde otevřely tuhové doly. Tuhu z těchto dolů dopravovali do továren do Českých Budějovic rovněž šumavští povozníci. Pro tuto dopravu měli zvláštní vozy s třemi káděmi, do nichž se vešlo asi 1 500 kg tuhy. Také v pytlích na vozech se tuha vozila, do nich se jich naložilo průměrně 1 800 kg. Na zpáteční cestě domů pak vetli povozníci buď zboží pro kupce nebo jiné stroje a zařízení. Tímto způsobem byly z Budějovic dopraveny veškeré stroje potřebné do tuhových dolů a po částech i železné mosty přes Vltavu / v Dolní Vltavici, Horní Plané a železniční most v Hůrce/.

Mýto.

Tehdy se ještě vybíralo na silnicích a mostech mýto. Tak v úseku Aigen – Budějovice byly tyto mýtnice: silniční z Oberhagu 16 krejcarů, mostní mýto v Dolní Vltavici 12 krejcarů / vybíralo se u mlýna – Kyselov čp. 2/, silniční mýto u lesního úřadu v Českém Krumlově 12 krejcarů, silniční u Češňovic 12 krajcarů, silniční a mostní v Rájově 12 krejcarů a silniční a dlažební v Českých Budějovicích 12 a 4 krejcarů.

U každé mýtnice bývala závora, již z dálky upozorňující povozníky: Mýtnice ! Připrav si mýtné! Mýto se vybíralo z každého povozu, jednospřežní potah platil pouze poloviční mýto. Povozy s melivem byly v Dolní Vltavici od mýta osvobozeny.

3. červenec roku 1892 - den zahájení provozu na trati Kájov – Želnavá, zasadil těžkou ránu ještě povozníkům na Šumavě. Od tohoto dne i u nás veškerou přepravu zboží pozvolna přebírala dráha. Jistě se velmi těžce smířovali s touto skutečností ti, jimž povoznictví přirostlo k srdci a kteří prožili většinu svého života na formanském voze. Leč, co je platno se stavět proti nutnému i užitečnému pokroku?

Řeka Vltava

Další důležitou dopravní cestou byla již odedávna řeka Vltava. I když doprava po ní byla poměrně zdoluhavá, byla levná a praktická.

V archivu firmy Hardmuth v Českých Budějovicích je v listině, česky psané, uvedeno, že v roce 950 bylo plaveno po Vltavě mnoho dříví ze Šumavy do Prahy pro opevňovací práce. Na horním toku Vltavy bylo toto dřevo volně naházeno do vody a plaveno do Českých Budějovic, kde se volné klády chytali dlouhými tyčemi, vytahovali na břeh, tam se z nich vázaly vory a tyto pak opět spouštěly dál na vodu. Na vory bylo nakládáno mnohdy i dřevo krátké a tak vše bylo plaveno na místo určení.

Z jiného dokladu se opět dozvídáme, že v roce 1088 bylo vybíráno zvláštní clo ze dřeva plaveného ze Šumavy do Prahy a že tento rok byla většina dřeva dopravena z okolí Plešného jezera.

Z třetí, opět česky psané listiny, zjišťujeme, že dne 28. dubna 1316 prominul český král Jan Lucemburský dosud platná ustanovení, týkající se plavby vorů a polen po Vltavě a jejich prodeje. Zároveň vydává nařízení nové, jímž byla tato plavba značně ulehčena.

Dne 3. srpna 1366 nařizuje císař Karel IV. , aby na řece Vltavě, i jiných řekách, po nichž se vory plaví, byly zřízeny, tam, kde je toho potřeba, silné jezy se širokými vraty, jimiž by se vorařům snadno proplouti dalo.

V této době se též připomíná při levém břehu Vltavy pod Horní Planou / v místech Předních Hamrů/ domek, v němž bydlel královský dozorce plavby dřeva po Vltavě.

Od konce století 18. až dosud bylo po Vltavě plaveno ponejvíce dříví polenové. Polena byla házena do vody a proud je pak unášel dál; podél břehů přecházeli dělníci / muži i ženy/, kteří dlouhými háky odstrkovali od břehů uváznuvší polena a plavbu řídili. Nad vším pak mívali dozor schwarzenberští hajní.

V roce 1828 převzala plavbu vorů z okolí Šumavy a Horní Plané firma A. Lanna z Budějovic a dopravovala dřevo do Prahy i do Německa. Tam se dopravovalo i dřevo potřebné pro stavbu lodí.

V říjnu 1853 byla na čas plavba dřeva po Vltavě zakázána. S novým plavením se začalo opět v roce 1864. V roce 1868 byl v Předních Hamrech zřízen sklad dřeva a současně v Horní Plané sklad a prodej palivového dřeva.

Velký význam pro plavbu dřeva má dodnes Schwarzenberský kanál, důmyslně postavený. V délce 3 800 m spojuje Dunaj s Vltavou a množství dřeva, které se dopravuje kanálem a dále po Vltavě či Dunaji, je značné. Tak v roce 1905 proplavalo po horní Vltavě celkem 346 vorů /pltí/ se 43 332 m³ dlouhého dřeva ku Praze. V roce 1907 bylo dopraveno do pečkovských papíren u Českého Krumlova celkem 15 000 m³ dřeva, dále přímo do Českého Krumlova 14 000 m³ a do Budějovic 3 000 m³. Z jara roku 1930 bylo dopraveno po horní Vltavě asi 45 000 m³ polenového dřeva.

V posledních létech však toto plavení dřeva stále více a více zaniká a ten čarokrásný pohled s plujícími válečky, za krásného jarního dne, patří již minulosti. Poslední větší plavení polen po Vltavě pamatují u nás ještě v roce 1952. Nyní se ze Šumavy odváží většinou dlouhé dříví nákladními auty na nádraží do Hůrky, kde se na skladě třídí / manipuluje/ a odtud pak dále dopravuje vlakem.

Rašelina

Stejně významnou surovinou jako dřevo je na naší Šumavě – zejména v okolí Dolní Vltavice – rašelina. Pásmo rašelinové je zde rozsáhlé, jak jsem již v úvodu uvedl. první rýpání rašeliny začíná zde roku 1861. Tehdy přicházejí rýpaři z Bavor a ukazují našim lidem práci s rašelinou. Používá se hlavně k topení a drobné drtě jako steliva. Sama naše škola má dodnes

v učebnách objemná kamna, vhodná pro topení rašelinou. Po odchodu Němců se však rašelinou v obci netopí, ani se jinak nezužítkuje přímo v místě, ale dopravuje se do podniků k dalšímu chemickému zpracování. Dnes se rýpe pouze v oblasti mezi Fleisshemem a Mayerbachem / Přední Borková a Zadní Borková/.

Sklárny.

Jako v celém Pošumaví, tak i v okolí Dolní Vltavice, byly sklárny. V roce 1687 se zde připomínají dvě sklárny a to sklárna nad Vltavicí t. zv. "bouda zrcadlová" a sklárna Geoga Herziga. Dnes nejsou ovšem po nich nejmenší stopy.

Pohraniční styk.

V úseku Dolní Vltavice – Aigen byl odedávna čilý obchodní styk mezi zemí Českou a Bavorskem. Snad to dědictví zaniklé stezky linecké? Obchod ten se však často provozoval způsobem nedovoleným, pašeráctvím – tím se v minulých létech dobře živilo mnoho jednotlivců a rodin. Množství skrytých a při tom poměrně pohodlných přechodů tomu napomáhalo stejně tak dobře jako národnostní shodnost obyvatelstva po obou stranách zemské hranice. Často nepomáhala ani strážní služba na hranicích. Poslední velké pašování majetku do Rakouska bylo po válce 1945, kdy odsunovaní Němci z Vltavice a okolí, se snažili svůj nejcennější movitý majetek dostat přes hranice, nebylo –li jim to normální cestou povoleno.

Dne 5. února 1919 přišlo do Dolní Vltavice na udržení pořádku 12 českých četníků, kteří po dvaceti dnech odešli a na jejich místa nastoupilo 60 vojáků. Tito pak byli vystřídáni 4. července 1920 čtyřmi finančníky. Od této doby byly pak trvale střeženy hranice a hlavně obchodní styk, finanční stráží.

Hospodářský pokrok.

Tomuto čilému pohraničnímu styku ale můžeme též vděčit za to, že v obci a nejbližším okolí byl značný pokrok hospodářský. Novodobé vymoženosti se jinak, do těchto odlehlých končin, dosti rychle dostávají a zde se uchycují.

V roce 1620 přichází poprvé na zdejší Šumavu cukr. V roce 1670 pak mýdlo. V roce 1730 se zde objevují první nástěnné hodiny a o pět let později i první hodinky kapesní má je rolník Ibox z Bližší Lhoty.

První brambory se zde začaly pěstovat v roce 1770, zatím jen na zkoušku; během deseti let se pak všeobecně rozšířily a staly se u nás postupně nepostradatelnou plodinou. Prvá jídla z brambor, jak se traduje, nedovedli lidé řádně připravit a prvé bramborové hostiny byly jakýmsi posvátným obřadem.

V zemědělství nastává značný pokrok po první světové válce / 1914 – 1918/, hlavně v roce 1924. V této době si hospodáři pořizují nové stroje, jako mlátičky, odstředivky, máselnice, železné brány místo dosavadních dřevěných, řezačky na píci pro dobytek, žentoury na pohon řezaček a mlátiček a později i benzinové motory. Tyto, možno říci, že prvé mechanizační prostředky, nacházejí u zemědělců zdejšího kraje značné pochopení a obliby.

Druhý, opět značný rozvoj zemědělství nastává v obci v době, kdy tyto kraje byly součástí Hitlerovy německé říše / 1939 – 1945/. Tehdy jsou na pořizování nových strojů a hospodářských zařízení poskytovány zemědělcům značné podpory / subvence/ ze státní pokladny.

Technický pokrok.

Velkou novinkou v kraji je radiopřijímač. Přinesl si ho na svůj letní byt do Mokré bývalý českobudějovický starosta Josef Tašek v roce 1925 a po něm ho postupně v kraji kupovali i

ostatní. Starší lidé této novince nedůvěřovali a domnívali se, že v aparátu, který mluví, musí být nějaké kouzlo.

V letech 1923 – 1924 se objevují na zdejších silnicích i prvá auta. Lidé nechávají na poli práce a jedoucí auto sledují očima tak dlouho, až jim zmizí zcela z obzoru. Pomalu však i tato novinka zevšední a v roce 1932 nastupuje nový lidový dopravní prostředek – kolo, které se těší celkem velké oblibě i u starších lidí.

Dne 13. října 1936 projíždí Dolní Vltavici první nákladní auto s dlouhým dřívím. Majitelem je autodopravce z Křemže a veze dřevo z Kozí Stráně do Hůrky.

Vozy s gumovými pneumatikami se rovněž začínají objevovat v této době u hospodářů. V naší obci ho má jako první, majitel pily František Fischer, Kyselov čp. 2.

V roce 1939 – 1945 se nakupují hromadně tyto zemědělské stroje: žací stroje, hrabačky, velké mlátičky, benzinové a naftové motory, plečky, odstředivky mléka a jiné.

Počasí a povětrnostní poměry.

A nakonec z minulých let několik zajímavostí o počasí, poměrech povětrnostních a živelních pohromách.

V roce 1571 bylo v Dolní Vltavici tolik sněhu, že se střechy pod ním bortily, přičemž přišlo o život pět lidí. V roce 1579 ležel sníh ještě počátkem června.

Rovněž dlouhá a tuhá zima byla v roce 1686/87, kdy se ještě 12. dubna lyžovalo. Tyto velké sněhy a dlouhé zimy měly často zhoubný vliv na polní úrodu a tak mnohé roky v období 1654 – 1713 bývají nazývány “roky hladové”. Obilí při sklizni dávalo často dvojnásobný, nejvýš trojnásobný výtěžek oproti tomu, co se zasel. V letech 1660, 1685 a 1693 sklidili hospodáři právě jen tolik obilí, kolik ho potřebovali na příští setbu. Bylo proto méně chleba a lidé jedli místo něho více masa, hlavně studené maso telecí. Dobytka bylo totiž tolik, že se všechen nemohl uživit.

Rok 1720 byl celkem dobrý a úrodný, i len dal toho roku dobrý výnos. Naproti tomu rok 1740 byl tak bídný, že se muselo obilí k setí kupovat.

Opětne hladové roky byly 1762 a 1764, kdy se dokonce při pečení chleba míchalo do mouky listí ze stromů.

Dobré žně a úrody nastaly kolem roku 1770, ale již v letech 1780 – 1785 bývalo vlhké a chladné počasí, úroda malá a tak se v kraji vyskytovalo mnoho žebráků. Zvláště hladové roky v tomto období byly 1781, 1782 a 1783, kdy strych obilí se platil až 30 zlatých stříbrné měny. Sena však bylo v těchto letech dost. Ale i v letech následujících – 1784 a 1785, bylo zle a bída. Tehdy táhli zdejším krajem od domu k domu žebráci v celých zástupech. Naříkali a prosili o chléb, ale všude se před nimi zavíralo, neboť lidé na vesnicích neměli sami co jíst. Kde žebráci našli náhodou dům otevřený, tam na kolenou prosili o dar. Do chleba se v těchto letech míchala při pečení ovesná mouka, otruby i kůra ze stromů. Místo zeleniny se vařily různé trávy. Pro mouku se jezdilo od nás až do Uher, ale ta byla drahá. Prý i kus pole se mnohdy prodal za kus chleba.

V roce 1795 – 1796 byla tak mírná zima, že i včely létaly a v lednu nebylo mrazů.

V roce 1798 zničilo v okolí celou úrodu krupobití. Dne 6. června 1800 bylo opět velké krupobití, že nebylo ani obilí na setí.

Dne 24. června 1806 poškodil mráz celou úrodu, takže se opět jedl ovesný chléb. V roce 1816 byly žně opravdu špatné. Pytel obilí stál 50 zlatých a opět se jedl ovesný chléb do něhož se míchala kůra ze stromů.

Roku 1817 dostalo obilí žlutou sněť. To proto, že k nám bylo tehdy dovezeno cizí osivo, našim podmínkám nepřizpůsobené. Žně byly proto špatné, chleba málo a velká dražota.

Rok 1821 byl vlhký, takže se žně protáhly až do září a října, obilí bylo na poli vyklíčené a prorostlé, chleba z něho byl pak hořký, takže mnoho lidí z toho onemocnělo.

Naproti tomu, hned příští rok 1822, byl suchý, obilí bylo málo, zato ale dobré v zrně. V roce 1841 přezimoval ozim velmi špatně, pole bylo na jaře zarostlé travou. K tomu napadlo 8. června mnoho sněhu, který přitlačil obilí k zemi, po něm přišly mlhy a mrazy, takže obilí se sněhem vylezlo až v červenci. Je jisté, že v takovém roce byly žně opět špatné.

Orkán roku 1844.

Strašný byl v tomto kraji 25. červen roku 1844, kdy si zle zahrály s člověkem a jeho snažením, rozpoutané přírodní živly. Toho dne přišla po velkém parnu v 18 hodin velká bouře, která se hnala celým krajem od Volar. Vichr při ní ohýbal stromy, vyvracel je a shazoval z domů doškové střechy. Při tom padaly z nebe kusy ledu tak prudce, že se od nich zdvíhal prach na silnici. Bylo to vlastně několik ledových krup, vzájemně k sobě přirostlých tak, že se vytvořily zajímavé figury. Tyto při prudkém dopadu porážely i šindelové střechy, srážely ze stromů listí, větve a ovoce, rozbíjely okna u příbytků a nadělaly vůbec velké škody.

Prvá vlna krupobití přešla, ale ve 20 hodin přišla druhá. Kroupy nebyly již tak velké, ale padaly tak hustě, že ve třech minutách zničily dokonale vše, co prvá vlna krupobití zanechala. Po tomto hrozném dni poskytoval celý kraj obraz dokonalé zkázy, obraz holé zimní krajiny. Obilí bylo zničeno v prostoru až k Českým Budějovicím a Jindřichovu Hradci, takže osivo a chlebové obilí se dováželo do našich krajin z Netolic a Prachatic a pšeničná mouka z Uher. Kdo měl peníze, mohl si jí koupit, ale byla drahá a peněz bylo málo.

Rovněž velké krupobití dne 4. července 1906 zničilo v Dolní Vltavici celou úrodu. Ještě druhý den ležely po polích kroupy.

“Brouček” v lesních porostech.

Na šumavské lesní porosty přišla velká kalamita v r. 1871. Dne 26. října vyvrátil strašný orkán velké plochy lesa a poněvadž vyvrácené stromy nebylo možno včas zpracovat, rozšířil se po celém polesí lýkožrout a řádil tu až do roku 1876. Nastaly zlaté časy pro dřevorubce a lesní povozníky – spousta práce v lese a spousta výdělku. Ale jak vypadaly po tomto broučkově řádění naše lesy!!

Povodně.

Také stav vody na Vltavě býval během let značně kolísavý – někdy řeka téměř vyschla, jindy opět značně rozvodněná, přinesla zkázu všem, kdož žili v její blízkosti.

Tak např. v roce 1835 bylo vody málo, řečiště Vltavy téměř vyschlé, takže mlýny těžko mlely a mlynáři žádali na mlecích zvláštní přírážku kromě melného. Toto však bylo vrchností zakázáno a mlynáři museli vést mlecí knihu, která byla občas revidována.

Mnohem častější však bývaly velké povodně, které odnášely v letní době seno z luk a neposečené louky zaplavovaly bahnem a píci na nich znehodnocovaly.

V roce 1890 přišly dokonce čtyři velké povodně a to: 14. července, 2. srpna, 4. září a 24. listopadu. Při poslední z nich se museli lidé v obci vystěhovat z domů, u řeky postavených.

Povodeň jakou nikdo z pamětníků nepamatoval, zažila Dolní Vltavice ve dnech 11 až 15 ledna 1920. Tehdy vlivem tání sněhu a dešťů vystoupila voda z břehů a rozlila se široko daleko po okolí. Obyvatelé dolní části obce museli i se zvířectvem opustit své domy a zachránit se ve vyšších polohách obce. Dům “na ostrově” u řeky čp. 31 byl do rána náhle překvapen velkou vodou, obyvatelé jeho nemohli již utéci a tak na půdě a střeše domu čekali na záchranu před blížící se smrtí. Sotva však opustili svůj dům a zachránili se před rozbouřenými vlnami, dům jejich se za nimi sesul, byv podemlet vodou.

Mrazy.

Nejkrutější zima v posledních 150 letech byla v celých Čechách v roce 1929. Na Šumavě byly zaznamenány mrazy: v lednu – 28 až 34°C; v únoru dokonce – 36°C. Největší mráz byl naměřen v masopustní neděli dne 11. února a to – 41°C. Navíc vál ještě ostrý severní vítr. Lidé přicházeli z masopustních plesů domů omrzlí, pomrzlo mnoho ptactva a valem hynula i lesní zvěř, která v té době se stávala docela plachou, jakoby hledala pomoc u bezmocného člověka. Spousty sněhu znemožnily dopravu pošty do obce. Pouze na saních tažených psy jí bylo možno dopravovat. Na drahách byla značná vlaková zpoždění a vůbec nepravidelnost ve vlakové dopravě. Poněvadž školní děti nemohly pro mrazy do školy docházet, muselo být vyučování na 14 dní zastaveno.

Oheň.

Živel opačného působení, který též často poškozoval a ničil lidské majetky byl blesk a případy, kdy zapálil v obci a od něho vyhořelo, jsou dosti časté. Nejhorší pak bylo, když od jednoho hořícího domu chytilo domů více, jako tomu bylo 5. července 1916. Tehdy zapálil blesk hospodářství čp. 26, od něho pak v krátké době chytily téměř všechny ostatní domy. Vznikla tím značná škoda, tím těžší pro občany, neboť právě byla válka.

Hašení požáru se zúčastnily hasičské sbory z Dolní Vltavice, Černé, Hůrky a Horní Plané.

Dějiny obce po roce

1945.

Období poslední, o kterém zbývá se zmínit : život v obci za II. světové války a krátce po ní. I když tato doba ve srovnání s předchozí je velmi krátká, je nicméně takřka nabita událostmi, které způsobují velké a dalekosáhlé změny v dějinách obce. Vývoj všeho je v nové době rychlejší, ba až převratný. Období let druhé světové války 1938 – 1945 je ve zdejší obci ještě částečným dožíváním dosavadního způsobu života, ale čas pomalu zraje k velkým změnám.

V prvním záboru našeho pohraničí v září 1938 se Dolní Vltavice stává součástí Hitlerovy „Velkoněmecké říše“, jako celé, tzv. území Sudet.

Odcizilo se nám v posledním období národnostně, odděluje se tedy i politicky. Jinak v životě obce zůstává tak jako i předtím, vše při starém. Postoj obyvatelů k celému politickému dění byl různý : byly zde horké zfanatizované hlavy Henleinovou sudetoněmeckou stranou, která připravovala po léta odtržení našeho poněmčeného pohraničí od Československé republiky a připravovala smutné chvíle všem věrným Čechům, byli zde však i Němci slušní, kteří se nestarali o politiku nacismu, bylo jim vše jedno a snášeli se stejně dobře s Čechy jako s Němci a byli zde i Němci, kteří se spíše klonili k nám. Ale všichni museli přinášet oběti Hitlerově Německé říši, která je „vykoupila“.

Nebudu jako kronikář vypisovat události rázu všeobecného, jaké přinášela tato doba do všech obcí: politické omezování svobody, jiná válečná opatření, jako lístkový systém, poukazy na vázané zboží, systém povinných dodávek zemědělských produktů, přisun různých vystěhovalců do obce, hlavně ke konci války a nakonec i boje v obci, beznadějnost a strach před blížícím se koncem a ta největší oběť Hitlerově říši? V bojích obětované životy nadějných synů i otců – žvítelů rodin. Co těch dřevěných polních křížů vidí dnes člověk na všech hřbitovech v pohraničí! Co však – dnes již neznámých – padlo na různých světových bojištích a více se nevrátilo ke svým rodinám.

Byla to pro všechny Němce v těchto krajích velká daň, kterou zaplatili za své dočasné odtržení od nás – a konec všeho? Porážka myšlenky za níž šli nadšeně neb zfanatizovaní do boje, neb za níž do boje byli nuceni jít.

Do takovéto situace se tedy dostala poslední generace vltavických občanů, jejichž předkové obec, kdysi českou, poněmčili, neb sami se nechali poněmčit. Dnes jim už nebylo a není pomoci. Uzavírají jedno období v dějinách obce a odcházejí.

Rokem 1945 nastupuje zde éra nová: konec války, svoboda, návrat našich pohraničních krajů zpět k Československé republice v rámci historických českých hranic a tedy i nové osidlování obce českými a slovenskými rodinami.

Žel však, že toto období Dolní Vltavice je přípravou k rozpadu a zániku obce. Tak jako po dlouhá léta a staletí rostla a rozkvetla v bohaté městečko, tak nyní den ze dne a rok od roku se vylidňuje, bourá, rozpadá a dnešní její obraz je již jen smutným svědkem někdejší její slávy.

Pramenů pro sestavení dějin tohoto období jsem již měl po ruce dost a dost: byl to archiv obecní a školní, s nimiž jsem se důkladně seznámil, mnoho jsem též zjistil od prvních

dosídlenců v obci v roce 1945, s nimiž jsem pracoval po léta ve veřejném životě a události posledních let jsem sám v obci prožíval.

Jako předseda místního národního výboru jsem se postupně se vším mohl dokonale seznámit a mohu říci, že nic z důležitých událostí tohoto posledního desetiletí, mi neuniklo. Velkou pomocí při sestavení kroniky mi byl dlouholetý člen MNV a jeden z prvních osídlenců obce Miroslav Košina, hostinský na čp. 15. Vzpomínám jeho cenné a obětavé pomoci při práci veřejné a při sestavování této kroniky a jsem mu za to vděčen. On, stejně tak jako já, měl rád obec, i když už v rozpadu, a měl snahu zachovat alespoň písemné záznamy o někdejší obci a životu v ní pro ty, kteří přijdou po nás a kteří o zatopené Dolní Vltavici se mohou již jen dočíst.

Osídlování obce po roce 1945.

Koncem druhé světové války bylo na návrh naší vlády dohodnuto mezi vítěznými velmocemi, odsunout z našeho pohraničí ty obyvatele německé národnosti, kteří pohrdli naším národem, zapřeli ho, hlasovali v roce 1938 pro Německou říši a Adolfa Hitlera a vůbec jinak se provinili na našem národě.

Na místa odsunutých Němců mají přijít jiní občané národnosti české, slovenské neb slovanské vůbec a to jednak z vnitrozemí naší republiky, jednak ze zahraničí – národnostní menšiny. Tím měl být z Československa, státu dosud národnostního, vytvořen stát národní, stát Čechů a Slováků. Mělo tím být napříště zabráněno novým národnostním neshodám, sporům, případně válkám, které ve střední Evropě dříve vznikaly právě v důsledku německé rozpínavosti, kdy často tzv. „osvobození“ národnostních menšin v jiných státech bylo Němcům vítanou záminkou.

Tak dochází i v naší Dolní Vltavici, v té době téměř úplně německé, k tomuto postupnému odsunování Němců. Hospodářství i jiný majetek je Němcům konfiskován a předáván do správy prvním českým osídlencům.

Na udržení pořádku v obci byla ve zdejší škole ubytována po válce vojenská jednotka z Písku a z ní již zůstávají v obci první dosídlenci. Je to především Josef Vála, který v srpnu 1945 přebírá obchod smíšeným zbožím po Anně Spitzlové / u mostu čp.34/ a dále Jan Turínský, který přebírá hospodářství na čp. 26. V září 1945 pak přichází ze Studené na Moravě Miroslav Košina a osídlí hospodářství a hostinec na čp. 15, kde později zřídí i řeznictví.

Po těchto prvých přicházejí později i další z vnitrozemí: na čp. 27 Fajtl / od Českých Budějovic/, Zelenka z Hluboké na čp. 16, Novák z Třeboňska na čp. 30 a pak někteří ze Slovenska od Nových Zámků: Chromík osídlí čp. 41, Vávra čp.17, Martečík čp. 18, Martečík, jeho bratr na čp. 55, Paulen čp. 21, Babinec čp. 20 a Zajac čp. 25.

Všechny zemědělské usedlosti dostali nové osídlence do soukromého obhospodařování a do odsunu jim v práci pomáhali bývalí majitelé Němci. Na ostatních dosud neobydlených hospodářstvích rovněž dál pracovali, až do svého odsunu, dosavadní majitelé.

První odsuny Němců začínají v naší obci v roce 1946 a pak postupně po etapách jsou odsunovány jednotlivé rodiny až do podzimu 1947. Vysídleny jsou všechny rodiny až na jedinou českou rodinu Berkovců na čp. 7 a rodinu Lepschych na čp. 53, kde byl otec za války v koncentračním táboře a tak tato rodina byla uznána jako antifašistická.

Po odsunu Němců zůstává v obci mnoho budov neosídleno a značná výměra polí neobdělána. Poněvadž na další dosídlování a úplné osídlení obce není naděje, je dobytek

z neosídlených hospodářství prodáván, neb poslán na Slovensko a do Slezska, neobydlené budovy ponechány svému osudu a pozemky přebírá do obhospodařování Národní pozemkový fond / NPF / se střediskem ve Stögenwaldu / Pestřice/. V Dolní Vltavici je jeho správcem František Chromík z čp. 41; pozemky obdělává Strojní a traktorová stanice, umístěná na čp. 4.

Lipenská přehrada

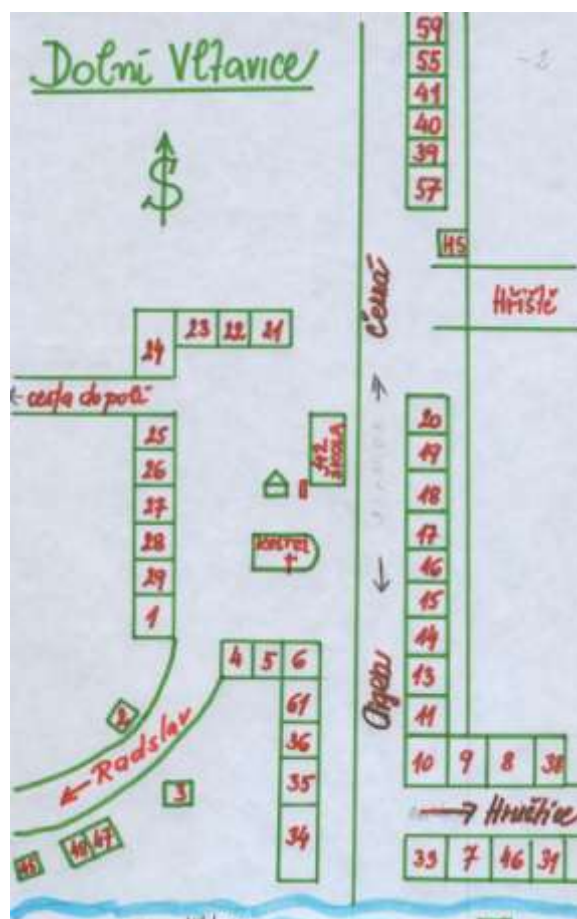
Převratný zlom v dějinách naší obce znamená počátek vyměřování lipenské vodní přehrady v roce 1947. V obci samé má být podle měření, hranicí zátopového jezera / při maximu vody/ myšlená čára, vedoucí od horního rohu hřbitova, diagonálně přes hřiště na roh budovy čp. 20 a odtud pak nad školou po cestě mezi domy čp.23 a 24. Tedy vlastně celá vesnice, kromě horní řady domů a domů podél silnice k Černé – spadá do zátopového pásma lipenské přehrady / pro názornost viz plánec obce – ze třech stran kroniky vytvořena jedna a naskenováno, všechny domy zachyceny nejsou, jde pouze o názornost, co bude zatopeno – F.Z./

V důsledku toho se přestaly novým osídlencům přidělovat další budovy, dokonce dosavadní osídlenci se začali za této nové situace z obce pozvolna stěhovat.

Státní statek

Budovy a pozemky, které po osídleních zůstávají, přebírá NPF, který je v roce 1949 přetvořen na Státní statek. Ředitelství své má přímo v Dolní Vltavici a do jeho majetku patří zemědělské budovy, inventář a pozemky v katastru Dolní Vltavice, Kyselova, Pestřice a Valtrova. Hlavní stáje, středisko i kanceláře jsou po několik let na čp. 2 v Kyselově, kde býval hostinec, hospodářství a pila, hned za mostem. Jen málo z dosavadních osídlenců přešlo po vyúčtování s NPF jako dělníci ke státnímu statku a tak bylo nutno získat do obce nové pracovní síly, na řádné obdělávání veškeré půdy a krmení dobytka a prasat.

Vítanou příležitostí bylo proto vysídlování hraničního pásma v důsledku čehož se v tomto roce a v roce následujícím přestěhují do Dolní Vltavice ze Zvonkové tyto slovenské rodiny: Garaj, Lukašák, Sedlák Štefan a Pavel, Petričák, Daniel, Sojka, Troják, Vršan a Valíček. Tyto vesměs spřízněné rodiny žily původně jako slovenská menšina v Rumunsku / kraj kolem Bihoru/ a po válce, na vyzvu naší vlády, reemigrovaly z Rumunska do Československé republiky. Všichni společně osídlili kdysi německou vesnici Zvonkovou a po její likvidaci přicházejí do Dolní Vltavice. Státní statek v nich většinou získává dobré, snaživé a svědomité dělníky. Protože je nyní zajištěn dostatek pracovních sil a jsou i další jiné předpoklady, může státní statek počátku dobře prosperovat.

Zatím se ředitelství statku s ředitelem Jaroslavem Kubíkem přestěhovalo do Frymburku a statek ve zdejší obci, se střediskem v Kyselově, připadl pod statkové ředitelství v Českém Krumlově, aby tak bylo dodrženo rozdělení podle okresů.

V roce 1951 se pak vytváří nové ředitelství Státního statku v Černé v Pošumaví a ředitelem se stává Rudolf Kubík. Správcem t. zv. „hospodářství „ Kyselov se stává František Chromík, ale po něm, ještě v roce 1951 přichází František Augsburg.

Dnem 1.ledna 1954 přistupují ke zdejšímu statku zemědělci z Bližné a Radslavi a dochází k nové organizaci státního statku. Ředitelství zůstává nadále v Černé a Dolní Vltavice, Bližná, Radslav a Jestřábí vytváří tzv. „oddělení“ státního statku, jehož střediskem je i nadále Dolní Vltavice. Celé oddělení má asi 1 800 ha zemědělské půdy, výroba se člení na rostlinnou a živočišnou. Dobytek hovězí, vepřový a koně jsou ustájeny ve větších, ponejvíce adaptovaných stájích, pole se obdělávají koňskými potahy, za pomoci strojní a traktorové stanice. Obytné budovy v bývalých hospodářstvích slouží jako byty pro zaměstnance statku, z hospodářských objektů jsou používány jen větší stáje, stodoly a skladovací prostory.

Značnou závadou dobrého chodu statku je v poslední době značné střídání správců / vedoucích oddělení/. Pro zajímavost zde uvedu všechny, kdož se v Dolní Vltavici vystřídali ve vedení statku od jeho utvoření do dnešního dne:

v roce 1949, 1950 a 1951	-	bratři Jaroslav a Rudolf Kubík
v roce 1951 ještě	-	František Chromík, František Augsburg
v roce 1952	-	Rudolf Kubík, Josef Olšák a znovu Rudolf Kubík
v roce 1953	-	Benc, Kostka, Dušek
v roce 1954	-	Blažek, Přibil, Kulhánková a znovu Dušek
v roce 1955	-	Krajíček, Chamaj, Lepeška, Rambousek, Kuruc, Pazour

Z celkového pohledu je jasně vidět, že střídání vedoucích je příliš časté, postupem doby se stále zvětšuje a nemůže být prospěšné celkovému hospodaření statku, tím spíše, že k němu dochází často i v době největšího pracovního vypětí / v senoseči, o žních nebo na podzim/.

Je přitom všem zajímavé i to, že často odcházejí i velmi dobří správcové, kteří mají schopnosti i velké plány na zvelebování statku, kterým se ve Vltavici líbí, ale sotva začali svou práci, musí odejít. Je samozřejmé, že za takové situace, výroba živočišná, rostlinná a produkce statku vůbec, stále více a více upadají, dochází k nespokojenosti a neklidu mezi zaměstnanci statku, podmínky pracovní, bytové a mnohdy i platové se stále horší a tak počínaje rokem 1953 odcházejí z obce první rodiny zemědělských pracovníků statku a hledají si práci na jiných statkových odděleních, kde se jim zdají poměry klidnější a uspořádanější.

Tak se do dnešního dne vystěhovala z obce asi polovina rumunských reemigrantů. Na jejich místa přišly sice rodiny nové, ale ty nevydržely v obci většinou déle než rok a opět se vystěhovaly. Tedy věčná a stále vzrůstající fluktuace zaměstnanců statku, jak ve vedení, tak z prostých dělníků. Stěhování zde samo není velkým problémem, neb nikdo není v obci vázán nějakým majetkem, či jinými ohledy a za krátkou dobu svého pobytu a za poměrů výše vylíčených mu zde rovněž nemůže nic přirůst k srdci, obec se mu nemůže stát novým a milým domovem a tak snadno jde zkusit štěstí jinde.

Poněvadž však výroba rostlinná se již nemůže plně zvládnout s dosavadními pracovníky, přijíždějí do obce statkům na výpomoc krátkodobé brigády z různých podniků a škol; vždy na týden, 14 dní, od senoseče do sesbírání brambor. Ale ani toto řešení, praktikované po několik let se nezdá vhodné a proto na jaře 1955 přijíždí do Dolní Vltavice skupina mladých chlapců a děvčat, kteří se ve svých domovských závodech přihlásili na roční

zemědělskou brigádu do pohraničí. Z původního počtu asi 30 lidí, jsou někteří odesláni zpět domů, část jich přesunuta na Přední Zvonkovou a zbytek zůstal dodnes v Dolní Vltavici. Mnohým se zemědělská práce zalíbila; pracují ve výrobě rostlinné i živočišné. V současné době pracuje u státního statku 64 lidí, v nichž je zahrnuto i 14 brigádníků z řad mládeže.

Státní lesy

Veškerá lesní půda v katastru zdejší obce byla po válce zestátněna a připadla do správy státním lesům.

Od 1. ledna 1954 jsou zde vytvořena dvě lesní střediska:

- 1) Polesí Plánička, k němuž patří veškeré lesy z této strany řeky
- 2) Ředitelství Vojenských lesů Horní Planá, které obhospodařuje veškeré lesní porosty za řekou, v hraničním pásmu.

V důsledku plánované zátopy se mnohé lesy značně kácují a na jejich místech vznikají velké holoseče. Na tuto práci, celkem dobře placenou, jezdívají k nám lesní dělníci ze Slovenska, poněvadž v obci je lesních dělníků pouze sedm, což zdaleka na práci nestačí.

V některých lesních porostech se vyskytuje v posledních letech lýkožrout / brouček/, ovšem v míře celkem malé a daří se zatím jeho lokalizování. Veškeré vytěžené dřevo se dopravuje nákladními auty na nádraží Hůrka.

Budovy v obci

Bude jistě zajímavé podati přehled stavu budov v obci od roku 1945 do doby dnešní. Současně odkazují opět na plánec obce / u kapitoly Lipenská přehrada/.

Čp. 1	-	fara; dne 5. května 1945 vyhořela, neobnovila se již, dnes bouračka
Čp. 2	-	stará školní budova, později přeměněna na bytové jednotky, nyní je v prvním poschodí upraven kinosál, ostatní místnosti slouží pro přechodné ubytování
Čp. 3	-	rodinný domek, vyhořel 5. května 1945
Čp. 4	-	hospodářská usedlost, rovněž vyhořela 5. května 1945, obě budovy /čp. 3 a 4/ byly ještě Němci obnoveny, ale po jejich odsunu již neosídleny, dnes bouračky
Čp. 5	-	domek zbouraný ještě za války a se zemí srovnaný, měla totiž v těchto místech vést nově upravená silnice / mezi čp. 4 a 6 /
Čp. 6	-	koloniální obchod, po válce zrušen, dnes jsou v budově pouze byty
Čp. 7	-	domek malý a stěsnalý, kde bydlela jediná česká rodina Berkovců, po válce se pak vystěhovala do lepšího bytu, dnes bouračka
Čp. 8	-	původně zemědělství, dnes je bytem lesního dělníka
Čp. 9	-	zemědělská usedlost, po válce neosídlena, dnes bouračka
Čp. 10	-	obecní kovárna, kterou po válce osídlil český kovář, po jeho odchodu do Bližné v roce 1950 jsou zde pouze byty
Čp. 11	-	zemědělství, po válce neosídleno, dnes bouračka
Čp. 12	-	zemědělství, neosídleno, bouračka
Čp. 13	-	zemědělství, neosídleno, bouračka
Čp. 14	-	hostinec, osídlený až do roku 1950, od té doby budova prázdná a zchátralá
Čp. 15	-	hostinec a zemědělství, osídleno a zřízeno zde řeznictví na místo zrušeného na čp. 33, dodnes je zde hostinec a prodejna masa

- Čp.16 - poštovní úřad a zemědělská usedlost, zemědělství po osídlení provozováno do roku 1948, poštovní úřad byl v provozu do roku 1949 a pak přemístěn na čp.50, dnes je budova značně sešlá
- Čp.17 - malé hospodářství v provozu do roku 1948, dnes prázdné
- Čp.18 - hostinec a konzum, za války byl hostinec zrušen, konzum je stále ještě v provozu, hospodářské objekty / stáje a stodoly/ používají státní statky, v obytných místnostech bydlí zaměstnanci statku
- Čp.19 - malé zemědělství bylo do roku 1946 v provozu, pak neosídleno a zpusťlo
- Čp.20 - větší zemědělství, stáje a stodoly používá státní statek, obytné místnosti jeho zaměstnanci
- Čp.21 - zemědělství, po válce osídleno do roku 1947, pak vše opuštěno, bytové jednotky v levé polovině budovy adaptovány v roce 1955 pro zaměstnance statku
- Čp.22 - bývalá radnice, dnes úřadovna Místního národního výboru, v prvním poschodí budovy zřízena ošetrovna Čsl.červeného kříže s ordinací lékaře
- Čp.23 - zemědělství, po válce na čas osídleno, dnes hospodářské budovy zničeny a zůstaly jen byty zaměstnanců statku
- Čp.24 - zemědělství, po válce osídleno, pak převzato státním statkem v jehož užívání je podnes, obytné budovy upraveny pro ubytování brigádníků
- Čp.25 - zemědělství, po válce osídleno a pak rovněž převzato státním statkem
- Čp.26 - zemědělství, osídleno a převzato státním statkem
- Čp.27 - zemědělství a pekařství, po válce osídleno a zemědělské objekty pak postoupeny státnímu statku, pekařství zde bylo provozováno až do roku 1949, obytná část budovy nyní obydlena a ve správě MNV
- Čp.28 - zemědělství, osídleno do roku 1948, dnes zcela zchátralé, bouračka
- Čp.29 - zemědělství, vyhořelo 5. května 1945 a od té doby je v rozvalinách
- Čp.30 - hospodářství, osídleno, od roku 1947 bydlí zde pouze lesní hajný, ve správě MNV
- Čp.31 - chalupník, po válce neosídleno a v roce 1952 zbouráno
- Čp.32 - chalupník „na ostrově“, do roku 1946 obydleno původním německým majitelem, za velké povodně v únoru 1946 celá rodina utekla přes hranice do Rakouska, od té doby neobydleno, dnes je v rozvalinách
- Čp.33 - domek se řeznictvím u mostu, při vyhození mostu koncem války byl domek detonací zničen, ale opět znovu postaven, po válce však neosídlen a v roce 1952 zbourán
- Čp.34 - konzum, po válce opět v provozu, později v roce 1949 přemístěn do místnosti bývalého konzumu na čp.18, od té doby prázdný a chátrá
- Čp.35 - obytná budova, která patří k řeznické provozovně na čp.33, po vysídlení přechází pod správu Státních lesů, jejichž zaměstnanci zde občas bydlí
- Čp.36 - zemědělství a krejčovská dílna, zprvu osídlen, pak od roku 1947 v držení vojenského útvaru hraniční stráže, od roku 1954 jsou zde kanceláře Státního statku
- Čp.37 - chalupník, po vysídlení prázdné

- Čp.38 - rodinný domek obecního posla, po vysídlení vždy na čas obydlen přechodně ubytovanými dělníky, od roku 1950 je zde ubytována rodina lesního povozníka, ve správě MNV
- Čp.39 - dříve pekařství, v roce 1945 osídleno a pekařství zde bylo v provozu do roku 1948, dnes obytný domek dělníka státního statku ve slušném stavu
- Čp.40 - rodinný domek, v němž byla umístěna německá mateřská škola, po válce osídleno vždy jen dočasně až docela zchátralo, nyní se provádí generální adaptace celého domku
- Čp.41 - zemědělství, po válce osídleno a pak předáno státnímu statku, dnes bytová jednotka dělníka státního statku v dobrém stavu
- Čp.42 - nová školní budova vystavěna v roce 1888, do roku 1945 zde byla německá Obecná škola, po válce obsazena americkou armádou, pak čsl. armádou, od roku 1947 je zde umístěna česká Obecná škola, od roku 1952 pak navíc Mateřská škola a školní kuchyně
- Čp.43 - samota k Radslavi, malozemědělec, po válce neosídleno, dnes již bouračka
- Čp.44 - samota k Hrušticím, malozemědělství, po válce neosídleno, dnes bouračka
- Čp.45 - chalupník a cestář, neosídleno, bouračka
- Čp.46 - chalupník, po válce osídleno, dnes pro zaměstnance státních statků
- Čp.47 - chalupník, dnes obytná budova zaměstnanců státního statku
- Čp.48 - rodinný domek, po válce neosídlen, dnes již bouračka
- Čp.49 - samota k Hrušticím, neosídleno, dnes bouračka
- Čp.50 - sedlářství, po jeho odsunu prázdné až do roku 1949, kdy sem byl přeložen poštovní úřad z čp. 16 a byt poštmistra, což je zde dodnes, je ve správě MNV
- Čp.51 - rodinný domek, po odsunu Němců zůstal prázdný, dnes bouračka
- Čp.52 - rodinný domek u Radslavi, který se po válce neosídlil, dnes je již rozbourán
- Čp.53 - rodinný domek rodiny Lepschych, kteří zde jako antifašisté zůstali a dodnes ve svém domku bydlí; domek je jediným soukromým nemovitým vlastnictvím v naší obci
- Čp.54 - samota k Hrušticím, po válce neosídlena, dnes již bouračka
- Čp.55 - chalupník a kolář, po válce osídleno, dnes zde bydlí dělník státního statku, v roce 1955 provedena generální oprava domku
- Čp.56 - samota k Radslavi, po válce neosídleno, dnes již bouračka
- Čp.57 - malozemědělství, v roce 1946 osídleno, v roce 1955 provedena adaptace domku, bydlí zde zaměstnanec státního statku s rodinou
- Čp.58 - samota k Hrušticím, po válce neosídlena, dnes již bouračka
- Čp.59 - chalupník, po válce osídleno okresním cestářem, který zde bydlí dodnes
- Čp.60 - hájenka u lesa ke Kovářovu, po vysídlení obydleno do roku 1948, od té doby prázdné a v roce 1954 zbouráno

Čp.61 - dříve kovář, po válce již neuvedeno do provozu, v budově jsou pouze byty zaměstnanců státního statku

Čp.62 - rodinný domek, po válce trvale neosídlen, je ve správě MNV a slouží k ubytování přechodných dělníků

Z tohoto stručného přehledu všech domů v Dolní Vltavici je tedy jasně vidět, že více než polovina domů se stala během posledních deseti let bouračkami, které jsou již po léta neobyvatelné a valná jejich část je již v rozvalinách. Tak rychle pracuje hlodavý zub času, zvláště pomáhá-li mu též člověk. Materiál, vhodný alespoň ke spálení se trhá, bourá a odváží. Počátek tohoto pustošení začal po odsunu Němců a pak hlavně od doby, kdy zde bylo vyměřeno zátopové pásmo.

Z budov v zátopové části obce se pravidelně opravují a řádně udržují jen budovy a zařízení veřejná, jako je školní budova, kinosál, kanceláře Státního statku, konsum a hostinec.

Značným nákladem se začaly v letošním roce také dávat do pořádku budovy mimo zátopové pásmo v horní části obce, ale jinak vše rok od roku valem hyne a rozpadává se.

První osídlenci z roku 1945 a 1946, z nichž ještě několik dodnes žije v obci, rádi vzpomínají na krásnou, čistou a po všech stránkách upravenou obec, kdy do ní přišli, na krásné a výstavné budovy se zahrádkami pod okny, na upravené náměstíčko se zeleným trávníkem, na zámožnost a bohatství obce.

Opuštěný hřbitov po roce 1945

Z toho všeho jsem sám nepoznal po svém příchodu do obce v roce 1951 již vůbec nic, ale přesto si pamatuji za ty čtyři roky svého působení zde, několik dalších budov, které se staly v této době neobyvatelnými, neb byly zcela rozbourány.

Na všech místech vidíš pozvolný rozpad, bourání a zánik obce, který nezadržitelně pokračuje den ze dne a rok od roku dál a dál...

A hledíš k tomu bezmocně neb víš, že tomu tak být musí, že to je jen samozřejmý osud vesnice v pohraničí, v zátopovém pásmu a rezignovaně si nakonec říkáš: stejně to vše zahladí a srovná jednou voda !!!

Škola v Dolní Vltavici

Česká škola byla v obci otevřena dne 1.října 1945 pro deset dětí prvních českých osídlenců. Poněvadž školní budova čp.42 byla zpočátku obsazena americkou a po ní československou armádou, musela být třída umístěna v 1.poschodí budovy čp.15.

Teprve 2. května 1946 byla vojskem uvolněna část školní budovy a vyučování přeneseno do ní.

Prvním učitelem zdejší jednotřídní obecné školy byl Miroslav Sobotka, který zde působil tři roky. Po něm pak nastoupila Zdeňka Svobodová, která byla po roce vystřídána Antonínem Bulánem. Počet dětí byl ve škole po celá léta velmi nízký, průměrně 10 – 18 dětí. Když nakonec klesl tento počet na sedm, byla škola dnem 30.dubna 1950 uzavřena a sedm dětí z obce muselo docházet do školy v Černé. Inventář školy a její zařízení byly předány rovněž do Obecné školy v Černé. Školní budova byla propůjčena vojenskému útvaru pohraniční stráže Kyselov.

Když pak v roce 1950 začíná do obce nový příliv osídlenců ze Zvonkové a počet dětí v obci stoupne na 13, je zde opět, na žádost rodičů a MNV otevřena Národní škola.

Vyučování je zahájeno 18.prosince 1950 učitelem Karlem Kotlíkem z Písku. Ponevadž však vojenský útvar ve škole stále dosud bydlí a nechce ji uvolnit, je zřízena třída školy na statku čp.2 v Kyselově. Sem je také převezena část inventáře a archiv ze školy v Černé.

Mezitím je dále jednáno s vojenským útvarem o uvolnění alespoň části školní budovy, protože dosavadní umístění budovy po všech stránkách nevyhovuje. Výsledkem toho je, že konečně na jaře v roce 1951 uvolní vojenský útvar ve školní budově jednu školní místnost v přízemí a naproti ní tmavou místnost na kabinet. Nic víc ! Záchody, sklepy a půda nejsou dosud škole k dispozici. Děti chodí na záchod do neobydlené hospodářské budovy proti škole, přičemž přebíhají dosti frekventovanou silnici, uhlí na zimu nemá škola kam uskladnit – prostě poměry dosud stále neudržitelné. Zástupci obce proto dál jednají s vojenským útvarem a dosáhnou toho, že v listopadu 1951 je celá budova předána školním účelům.

Nastává rozhodný obrat v rozvoji školství v obci: škola do této doby odstrkovaná, ve špatném prostředí, kde se učitel i dětem špatně pracovalo, je opět pánem ve vlastní budově a postupně se stává středem pozornosti v obci.

Po převzetí je školní budova důkladně vyčištěna, jsou zasklena rozbitá okna, na jaře je pak budova vymalována a opravena střecha. V roce 1953 jsou upraveny zahrádky, zřízena ředitelna a byt v 1.poschodí budovy a místnosti vybaveny nábytkem.

Krásný nový nábytek je pořízen do nově zřízené Mateřské školy a školní kuchyně a do obecní knihovny umístěné ve školní budově.

V roce 1954 se maluje budova podruhé, byla natřena všechna okna v budově a zhotoveny nové klíče ke dveřím, přičemž opraveny i zámky. Veškerý náklad na zařízení školy činil od jejího převzetí v roce 1951 přibližně 40 000 Kč nové měny; z toho připadá na zařízení nábytkové pro Mateřskou školu asi 5 tisíc korun, na zařízení knihovny a kulturní místnosti rovněž 5 tisíc a zbývající částka připadá na opravy a údržbu školní budovy během posledních čtyř let.

V důsledku toho všeho je dnes školní budova velmi krásně a účelně vybavena, udržována v dobrém stavu a je jen velkou škodou, že i ona bude jednou zlikvidována a zatopena.

Ve školní budově je v přízemí tělocvična, školní dílna, mateřská škola a školní kuchyně. V prvním poschodí je učebna národní školy, kabinet, ředitelna, byt ředitele školy a kulturní místnost s obecní knihovnou.

Na národní škole vyučuje od 1. září 1951 František Nejedlý z Bohouškovíc u Křemže / pisatel této kroniky/.

Národní škola na školním výletě v Českém Krumlově

Mateřská škola

Na žádost rodičů, kteří pracují na státním statku a nemají často komu svěřit během dne své děti, byla v obci dnem 1. února 1952 otevřena Mateřská škola. Při zahájení bylo do ní zapsáno 18 dětí od dvou do šesti let. Matky při nástupu do práce přivádějí ráno své děti do školy, po skončení práce večer, si pro ně opět přicházejí. O děti ve škole je dobře postaráno, ve školní kuchyni dostávají dopolední přesnídávku, oběd a svačinu. Náklady na stravování jsou hrazeny z rozpočtu obce, část nákladů nesou rodiče, kteří připlácejí podle počtu stravních dnů. Ve školní kuchyni se stravují i děti ze školy národní, jejichž matky nemohou pro své zaměstnání vařit v poledne oběd.

Ve školní kuchyni, otevřené současně s mateřskou školou od 1. února 1952, vaří Marie Baucíková z Pláničky a po ní pak v roce 1954 přichází Anna Kavická z Mokrého. Na mateřské škole působí od jejího založení učitelka Zdeňka Stehlíková z Bližné, po ní pak v roce 1953 působí krátký čas Marie Lepschy z Dolní Vltavice čp.53, po ní Růžena Mauricová z Oseku u Prachatic a posléze Věra Lepschy z D. Vltavice čp.53. Správou mateřské školy a školní kuchyně je pověřen ředitel národní školy František Nejedlý. Školnické práce v celé školní budově vykonává Anna Berkovcová z Dolní Vltavice / původně čp.7 /.

Poněvadž pozvolným odsunováním rodin v poslední době, klesá i počet dětí v obci, je mateřská škola počínaje dnem 1. července 1955, přeměněna na zemědělský útulek. V jejím působení a chodu se ovšem nic nemění.

Stejně tak klesá i počet dětí ve škole národní, když k 1. září 1955 je zapsáno do celé školy pouze 8 dětí. Půjde – li to takhle dál, bude opět škola zavřena, a to dříve, než dojde k zátopě. Pro budoucnost se počítá se zřízením nové školy v Bližné, do níž se pak přemístí po likvidaci Dolní Vltavice, celá vltavická škola.

P o š t o v n í   ú ř a d

Do českých rukou přechází poštovní úřad v srpnu 1945, kdy zde nastupuje službu poštovník Placer a dva listonošové. Když pak v roce 1946 byla vysídlena a již znovu neosídlena většina vesnic v obvodu zdejšího poštovního úřadu / Kyselov, Mayerbach, Fleissheim, Kozí Stráň/, zůstává na poštovním úřadě pouze jeden vedoucí, který zde dopoledne úřaduje, odpoledne si pak jezdí pro poštu do Černé a pak vykonává roznášku po Bližné, Radslavi a Dolní Vltavici. Tuto práci vykonává od roku 1947 Vojtěch Pártl, který zde byl původně listonošem.

O b c h o d y   v   o b c i

Ke konci války byly obchody se smíšeným zbožím na č.p.18. 34, 6 a 14. Prodejny na čp. 6 a 14 byly po válce zavřeny. Obchod na čp. 34 osídlil po válce Josef Vála jako národní správce. Konzum na čp.18 převzalo Spotřební družstvo Šumava se sídlem v Kaplici a prodejna byla dále v provozu. Když pak v roce 1949 byl obchod na čp.34 zlikvidován, přechází do konzumu na čp.18 Josef Vála jako vedoucí prodejny, která je nyní jedinou v obci.

Když je pak Josef Vála nucen odtud odejít, nastoupí zde postupně jako prodavačky místní ženy, a to do roku 1952 B. Šenkyplová, do roku 1953 Rosická, do roku 1954 H. Zadražilová a nakonec M. Minářová.

Za vedoucí Zadražilové je konzum dán do pořádku – vymalován, vyčištěn a provedeny nátěry. Nyní patří tato prodejna vesnickému spotřebnímu družstvu Jednota v Horní Plané, které ji převzalo po svém vytvoření v roce 1953.

H o s t í n e c

Z bývalých hostinců v obci zůstal po válce v provozu pouze na čp.15. V počátku byl v provozní režii hostinského Miroslava Košiny, dnem 1. dubna 1953 ho převzala Jednota v Horní Plané.

V roce 1946 zřídil zde Miroslav Košina řeznictví, které později bylo zrušeno a ponechána pouze prodejna masa, zásobovaná z Českého Krumlova. Dnes je tato prodejna rovněž součástí Jednoty. Hostinec i prodejna masa jsou stále v dobrém a udržovaném stavu, větších oprav však není možno podnikat.

P e k á ř s t v í

Bývalá německá pekárna na čp. 39 přešla po odsunu německého pekaře do české národní správy a pekli se zde chléb a pečivo až do roku 1947. Pak se začalo péci na druhé pekárně na čp. 27, která byla předtím zavřená. Ale i tato byla v roce 1949 uzavřena a pečivo i chleba se začal dovážet z pekárny v Černé. Dodnes se takto dvakrát týdně dováží do místního konzumu, kde se prodává.

O s t a t n í   ž í v n o s t n í c í

Ostatní živnostníci byli po válce, jako Němci, zbaveni práva své živnosti dále provozovat. Jedinou živnost sedlářskou zde provozoval bývalý německý živnostník na čp.50 a to do roku 1947.

Když byl odsunut majitel parní pily v Kyselově čp.2, převzal tuto do národní správy František Fischer, po něm pak volyňský Čech Otík, který vedl provoz pily i hospodářství do roku 1946. Po jeho onemocnění převzal správu pily Liebermann od Mariánských Lázní. Za něho se celý podnik značně zvelebil. Byl zakoupen generátor na výrobu střídavého elektrického proudu 220 V, který dodával proud podniku i v obci. Žel, že krásný rozvoj pily, který znamenal i rozvoj obce, byl vyšším zásahem přerušen: v roce 1949 byla Fondem národní obnovy pila zlikvidována. Její zařízení bylo většinou ponecháno na místě svému osudu, hospodářské

objekty a pozemky převzal Národní pozemkový fond a po něm Státní statek, který si zde zařídil své středisko.

Elektrizace v obci

Na tomto podniku je přímo závislá obec při svícení elektrickým proudem. Dokud byla v řádném provozu pila, byl udržován v pořádku i náhon z Mlýnského potoka na turbínu, turbína a celé zařízení, související s dodáváním proudu pro obec.

Když pak pila zanikla, převzal zařízení pro výrobu proudu Státní statek, ale údržba všeho již byla horší. Nejčastěji vadné břehy náhonu propouštěly vodu, takže jí nebylo dostatek pro pohon turbíny a bývaly i jiné závady v rozvodu, provizorně udělaném.

Tím pak často docházelo v obci k přerušením v dodávání proudu, bylo nutno svítit petrolejovými lampami až do doby, než obětaví občané závady odstranili. Pro tyto nepříjemnosti a nákladnou údržbu se snažil MNV dostat již od roku 1950 do obce řádný elektrický proud ze sítě Jihočeských elektráren a bylo naléháno na dokončení rozestavěné elektrické sítě z Radslavi, kterou začali ještě Němci za války zde stavět. Pro budoucí zátopu se však MNV nepodařilo prosadit tuto elektrifikaci obce, ale byla alespoň v roce 1954 přidělena obci větší peněžní částka, k provedení generální opravy dosavadního elektrického zdroje a celého vedení.

Je to ovšem opět řešení provizorní, nedostačující a pro časté poruchy nebo nedostatek vody, je opět občas nutno svítit petrolejkami. Snad to zde do doby zátopy s tím naším světlem nějak vydržíme.

Správa obce.

Řešení a správa obce přechází poprvé do českých rukou v červenci roku 1945. V našich pohraničních obcích přejímají tuto správu od německých starostů nebo tajemníků, t. zv. komisaři. Bývali to ponejvíce svobodní mladíci ve věku kolem 20 let, z nichž mnozí nebývali právě nejschopnější na tyto celkem zodpovědné funkce a šli do pohraničí namnoze za dobrodružstvím.

K obci, kterou spravovali, nemívali většinou nijaký bližší vztah a proto v ní také dlouho nevydrželi. Také v Dolní Vltavici se podobně vystřídali od července do konce roku 1945 tři komisaři a to: Vaverka, Šimera a Babický. S nimi se již zapracovával do obecních věcí řídící učitel zdejší školy Miroslav Sobotka a tento pak sám po odchodu posledního komisaře, tuto funkci převzal a zastával. Správu obce vedl Sobotka půl roku a po něm jí převzal Josef Vála, obchodník na čp.34. Vála pracoval po dobu jednoho roku sám a pak v roce 1947 byla zvolena *1. Místní správní komise*, jejímž předsedou se stal Josef Vála. Dalšími členy MSK byli finančníci Paroubek, Buřita, Čába a Jakl a z řad občanů Miroslav Košina a František Chromík. Možno říci, že tato komise, jmenovaná ze řad občanů, je již prvním, částečně demokratickým orgánem v obci.

V roce 1949 však Josef Vála pokládá funkci předsedy MSK / komisaře/ a na jeho místo je na návrh ostatních členů komise jmenován V. Chaloupka, pekař z čp. 27.

Tímto rokem počínaje jsou nadále členové MSK jmenováni Okresním národním výborem v Českém Krumlově, nejsou tedy volenými orgány obce, ale jmenovanými.

Když pak v roce 1950 opouštějí obec všichni příslušníci dosavadní hraniční stráže je jmenována nová komise z řad místních občanů v tomto složení: předseda MSK Raimund Bartoš, domkář a členové: František Bartoš a Miroslav Košina z dosavadní komise a nově jmenovaní pak jsou Josef Vála, Jan Zadražil, lesní hajný a Antonín Bulán, ředitel školy.

MSK je poprvé rozdělena na referáty – hospodářský, školský, zemědělský, zásobovací a finanční a každý z členů byl pověřen vedením jednoho z nich. Běžné záležitosti obce a agendu mimo referáty vyřizuje přímo předseda MSK.

Po odchodu předsedy MSK Bartoše a referenta Bulána na jaře roku 1951, dochází k doplnění komise a jsou do ní jmenováni : jako předseda František Augsberger, správce státního statku v Kyselově a jako člen Vojtěch Pártl, vedoucí poštovního úřadu. Rozdělení referátů zůstává nezměněno.

Z á n í k o b c e K y s e l o v

Od 1. ledna 1950 spravuje MSK i politickou obec Kyselov, který dříve spolu s Kozí Strání, tvořil samostatnou obec. Po válce však byly obě vesnice slabě osídleny, na Kozí Strání zůstává pouze jedna rodina rakouské státní příslušnosti a jeden osídlenec, všichni do roku 1948. Od té doby je pak celá vesnice úplně prázdná.

Vesnici Kyselov osídlili čtyři zemědělské rodiny v roce 1946, ale ty po krátké době přesídlí do Dolní Vltavice, takže i vesnice Kyselov je od té doby liduprázdná. Pouze několik samot podél silnice k Dolní Vltavici, které patří k obci Kyselov, jsou osídleny příslušníky pohraniční stráže a zaměstnanci statku.

Od roku 1950 jsou pak z těchto samot a tedy celé vesnice Kyselov, osídleny pouze domy čp.22 a 24. Na jaře 1954 se obě rodiny z těchto domků odstěhovaly, a tak zůstává Kyselov bez trvalého osídlení. Budovy a domky jsou buď již dávno bouračkami, nebo pomalu chátrají, pozemky obhospodařuje státní statek spolu s vltavickými a tak je pochopitelné, že se Kyselov stává pouhou osadou Dolní Vltavice.

M í s t n í n á r o d n í v ý b o r

Od 1.ledna 1952 se přeměňuje Místní správní komise na Místní národní výbor.V organizačním složení a práci v řízení obce se nic nemění, jediná významná změna je ta, že MNV již není jmenován, ale svobodně volen všemi občany v obci a po svém zvolení je Okresním národním výborem ve své funkci pouze potvrzován.

Dnem 1.dubna 1952 odchází z obce dosavadní předseda MNV František Augsberger a na veřejné schůzi občanů 21.dubna 1952 je zvolen nový MNV ve složení:

předseda MNV	-	František Nejedlý, ředitel školy
zástupce předsedy MNV	-	Vojtěch Pártl, vedoucí poštovního úřadu
referent zásobovací	-	Vilém Augsten, účetní státního statku
referent zemědělský	-	František Chromík, dělník státního statku
referent hospodářský	-	Miroslav Košina, hostinský
referent kulturní	-	Zdeňka Stehlíková, učitelka mateřské školy
referent bezpečnostní	-	Jan Zdražil, lesní hajný

Rozdělení práce, pravomoci a zodpovědnosti mezi jednotlivé referenty, se zde velmi dobře osvědčuje, každý z referentů zodpovídá za svůj pracovní úsek, jen záležitosti vskutku důležité, jsou projednávány na společných zasedáních pléna MNV.

V roce 1954 byl vydán nový zákon o národních výborech a na jeho základě dochází k novým volbám do MNV.

16.května 1954 je pak při společných volbách tajným hlasováním zvoleno 9 členů národního výboru, kteří si na svém prvním zasedání rozdělí funkce v MNV. Dosavadní referentský systém padá a struktura nového MNV vypadá takto:

předseda MNV - František Nejedlý, ředitel školy
 tajemník MNV - František Valter, účetní státního statku
 člen rady MNV - Miroslav Košina, hostinský

Tato tříčlenná rada přebírá funkci dosavadních referentů, běžné záležitosti a korespondenci vyřizuje tajemník MNV. Svou práci vykonávají členové rady v době mimo své normální zaměstnání a jsou částečně odměňováni pravidelnou měsíční odměnou.

Zbývajících šest členů MNV se nezabývá vyřizováním běžných záležitostí, ale jsou rozděleni do komise kulturní a zemědělské.

V komisi kulturní jsou: Pavel Troják, lesní dělník, jako předseda komise; Zdeněk Tengler, důstojník PS útvaru jako člen a Katka Lukašáková, dělnice státního statku, členka

V komisi zemědělské jsou: Richard Dušek, vedoucí státního statku, jako předseda; Josef Lukašák, kočí st. statku, člen a Růžena Válková, krmička st. statku, členka.

Komise kulturní sleduje v obci záležitosti nejenom kultury, ale i školské, zdravotní, sociální apod. a komise zemědělská záležitosti zemědělské, hospodářské, zásobovací a bezpečnostní. Své poznatky a potřeby občanů sdělují pak jednotliví členové radě MNV, která zasedá na společné poradě pravidelně každý týden, anebo se větší problémy řeší na zasedáních celého MNV, které se koná každý měsíc.

Místnímu národnímu výboru má být pomocníkem v jeho práci *Výbor žen*, který byl v obci ustaven na jaře 1954 a je sedmičlenný.

Po volbách do MNV byla v červnu 1954 ustavena *trestní komise*, které předsedá Miroslav Košina, tajemníkem je František Valter a členy Josef Vála a Štefan Sedlák. Tato komise řeší nesrovnalosti v obci a menší případy, ponejvíce smířčím řízením.

V roce 1948 byl v obci ustaven i *místní akční výbor Národní fronty*, v němž jsou zástupci všech složek. Předsedou je Miroslav Košina, členy Josef Vála, Vojtěch Pártl a František Chromík. Pole jeho působnosti je však ve zdejší obci velmi malé.

Život politický

Ze čtyř politických stran Národní fronty v naší zemi byly po osídlení Dolní Vltavice ustaveny dvě organizace – Komunistická strana Československa a Národně socialistická strana – obě v roce 1946.

Při volbách do Národního shromáždění dostali komunisté 67 hlasů, národní socialisté 23 hlasů a ostatní strany neměly žádný hlas.

Dne 30.května 1948 probíhaly zde jako všude v celé republice nové volby do Národního shromáždění, při nichž se volila jednotná a pro všechny čtyři strany jednotná kandidátka. Hlasů proti této kandidátce nebylo. Kromě voleb devíti členů do MNV, se volil i zástupce do okresního a krajského národního výboru.

28.listopadu 1954 pak znovu probíhaly v obci volby a byl při nich zvolen navržený kandidát Štefan Figura z Malšína.

Obojí poslední volby probíhaly v obci klidně a důstojně. Volební místností byl avždy školní tělocvična, vhodně k tomu upravená.

Poměry kulturní a zdravotní

Pro kulturní podniky sloužila dobře od roku 1945 dřevěná montovaná stavba, kterou po osvobození postavili příslušníci čsl.armády na prostranství za školou. Dřevěné desky i ostatní části byly tehdy dovezeny z bývalého německého vojenského tábora v Černé. Vojáci tuto budovu pak používali za kuchyň a jídelnu, občané pořádali ve velkém sále taneční zábavy, filmová představení a jiné kulturní podniky. V roce 1948 byla však stavba na příkaz Okresního národního výboru v Českém Krumlově rozebrána a převezena do Domoradic, jako budoucí ubikace pro dělníky. Ztrátu tohoto kulturního střediska – účelně a na vhodném místě postaveného – dodnes ještě pociťujeme.

Náhradou za tento kulturní sál byla upravena třída v 1.poschodí bývalé školy /čp.2/jako kulturní stánek a zde pak pořádány kulturní podniky i občasné taneční zábavy. Ovšem kromě několika oslav k významným výročím s kulturním programem školy, mládeže neb armády a několika zájezdů kulturních souborů, naše obec zvláště kulturně nežila.

Velkým přínosem v této věci bylo *Putovní káno* československého státního filmu, které začalo na žádost MNV dojíždět do obce na jaře v roce 1953. Pravidelně dvakrát měsíčně promítá dětem odpoledne vhodný film a večer pak dva filmy pro dospělé. Filmy bývají hodnotné a jsou hojně navštěvovány. Průměrný počet účastníků na večerním představení bývá 50 – 80 občanů. Za tím účelem byl kulturní sál v roce 1954 vymalován, zakoupeny do něho nové lavice, takže je pro promítání velmi vhodný.

V roce 1951 začala do obce zajíždět *Pojízdná knihovna* krajského národního výboru v Českých Budějovicích. V posledním roce však jezdí velmi nepravidelně a málo. Knihy z ní si vypůjčovaly hlavně školní děti, mládež a několik dospělých občanů. Mívala průměrně i s dětmi kolem 30 čtenářů.

Veřejná obecní knihovna se začala zařizovat na náklad obce v roce 1945. Dnes má asi 500 svazků, mimo příruční knihovnu zemědělskou. Do roku 1952 bývala umístěna v budově MNV, nyní je ve škole, kde byla v roce 1953 a 1954 místnost pro ni vybavena novým nábytkem / knihovničky, stolky, židle, klubovky a křesílka/, takže prostorná místnost knihovny je zároveň čítárnou a společenskou místností. Obecní knihovnu a veškerou kulturní činnost v obci řídí ředitel školy a učitelka mateřské školy.

Ve zdravotní péči bylo významnou událostí otevření *ošetřovny čsl.červeného kříže* v roce 1951, kterou na svůj náklad zařídil statek Kyselov v 1.poschodí budovy MNV. Čsl.červený kříž pak přidělil do obce ošetřovatelku, která měla správu ošetřovny, poskytovala první pomoc a sledovala vůbec život v obci po stránce zdravotní, t. j. hygienu bydlení, zdravotní stav novorozeňat a dětí vůbec, pomoc matkám a podobně. Když pak byla ani ne po roce Čsl. červeným křížem odvelena pryč z obce a státní statek přestal mít zájem o udržování ošetřovny a doplňování léčiv pro poskytování první pomoci, převzal dozor a správu ošetřovny MNV.

Léčiva jsou od roku 1952 doplňována z prostředků MNV, Státního statku a Čsl.červeného kříže a potřebným poskytují první pomoc samaritáni: Hilda Zadražilová, manželka hajného, Zdeňka Stehlíková, učitelka a František Nejedlý, ředitel školy.

Na podzim v roce 1952 se podařilo místnímu národnímu výboru získat pro Dolní Vltavici *ordinační lékařské středisko*. Do obce začal zajíždět pravidelně každý týden obvodní lékař z Horní Plané a po dvě hodiny vždy ordinoval na ošetřovně a obcházel případné nemocné. Jeho lékařská činnost se ovšem pro nedokonalé vybavení ošetřovny mohla omezit pouze na prohlídky a předepisování léků po vyšetření, s těžšími a akutními

případy bylo samozřejmě nadále nutné jet do Horní Plané nebo do Hůrky. Přesto našim občanům velmi pomáhaly tyto ordinační dny a lékař před příjezdem do vsi byl často netrpělivě očekáván.

Od roku 1954 byly pro velké pracovní zatížení lékařovo, ordinační dny zkráceny na polovinu a lékař dojíždí do obce každé první a třetí úterý v měsíci – samozřejmě kromě vážných a akutních případů, k nimž je volán.

Aby bylo zajištěno v kteroukoliv denní a hlavně noční dobu spojení se světem, přihlásil MNV svůj telefon k trvalému spojení, takže je od roku 1953 možno přivolat do obce v nutných případech lékařskou pomoc i v době noční, stejně tak jako sanitní vůz pro přepravu do nemocnice. I když se tím částečně zvýšil udržovací telefonní poplatek, má toto trvalé spojení velký význam pro naši – jinak velmi odlehlou – obec a velmi často se osvědčuje v případě rychlého převozu matek k porodu do nemocnice.

Je jen zajímavé, že dodnes tak málo obcí chápe velký význam trvalého telefonického spojení pro obec po stránce zdravotní i bezpečnostní.

Činnost hasičská - požáry

Po osídlení obce novými občany uvedl do chodu hasičský sbor Josef Vála, který byl do roku 1951 jeho velitelem. O tuto práci měl zájem, takže byl jeho zásluhou sbor hasičů dobře vycvičen, vyzbrojen a schopen kdykoliv zasáhnout proti požáru. Po jeho rezignaci na tuto funkci, celá činnost hasičská viditelně upadá. Noví funkcionáři i velitel nemají již potřebného zájmu, lidé v těchto funkcích se mění, výcvik se neprovádí. V červnu 1953 si dokonce zapůjčí motorovou stříkačku vojenská jednotka a poškodí ji tak, že není schopna opravy. Teprve po dlouhém vyjednávání je obci dodána na jaře 1955 stříkačka nová. Činnost hasičská je znovu oživena a do výcviku je zapojena hlavně mládež.

V posledním desetiletí byly poměrně časté požáry v obci. V létě 1949 došlo při uskladňování sena výfukem na půdu v čp.22 k požáru, při němž shořely stodoly a stáje nejen na čp.22, ale i na sousedních čp.21 a 23.

Dne 23.ledna 1954 došlo k požáru v bytě ředitele školy ve školní budově a to pravděpodobně od zcela nevyhaslých kamen. Poněvadž byl byt po sobotu a neděli prázdný a uzavřený, oheň se dusil a byl zjištěn až téměř po dvou dnech. Bylo veliké štěstí, že nový vzduch neměl přístup do místnosti, jejíž okna a dveře dobře přiléhaly, takže požár se lokalizoval jen v jedné místnosti, kde vše mohlo jen doutnat. Místnost však byla požárem zničena téměř úplně: vnitřní zařízení a nábytek vzaly požárem úplně za své. Během roku však byla místnost opět uvedena do původního stavu, nově vybavena a opět schopna obývání.

V srpnu 1954 vznikl / z dosud neznámé příčiny / požár v budově čp.2 v Kyselově, který zničil velkou část hospodářských budov, včetně zcela vyhořelého bytu novomanželů. Zničená část se již neopravila, takže velké stáje v budově začaly tak chátrat, že dobytek musel být přesunut do jiných stájí ve vesnici. Budova čp.2 tak zůstává od té doby téměř prázdná, kromě jedné stáje krav, která zde zbyla dosud ve slušném a zchovalém stavu.

P o č a s í a p ř í r o d n í ž í v l y .

V této kapitole bych chtěl zachytit pouze několik významných výkyvů v počasí v posledním desetiletí, tedy nikoliv podrobný popis.

V únoru 1946 trvalo asi po pět dní deštivé počasí a napršelo tolik vody, že v řece se zvýšila hladina asi 4 metry nad normální stav. Bylo to ještě o 15 cm výše než za poslední velké povodně v roce 1920. Řeka vystoupá ze svých břehů zatopila domy podél, z nichž se obyvatelé museli vystěhovat. Konzum u řeky na čp.34 musel být narychlo vystěhován v noci přivolanou vojenskou jednotkou. I veškerý dobytek ze stájí na statku čp.2 v Kyselově, musel být převeden před blížící se povodní, do vsi Kyselova.

Za této povodně byl stržen i nový most přes řeku ve Vltavici, ač byl teprve před devíti měsíci postavený. Nápor a síla vody ho prudce rozrazila na dvě poloviny, levá polovina byla pak silou vody vržena k levému břehu, kde uvázla, kdežto pravá polovina strženého mostu byla vodou unášena dál, až narazila na zeď domu čp.32 / na ostrově/, kde se při přírazu opět rozrazila na dvě části a zůstala viset na místě. V tomto malém domku dosud bydleli jeho původní majitelé, Němci. Ti večer před blížící se povodní dali krávy, teleti i praseta důkladně nažrat a sami se pak s nejdůležitějšími svými věcmi, jistě namáhavě, dostali přes rozvodněnou řeku a utekli přes hranice do Rakouska. Když pak po opadnutí největšího náporu vody vnikl oddíl čsl.vojska do domku, našel ho prázdný, jen dobytek stál ve stáji po kolena ve vodě a měl důkladně založeno krmivo a jiné nebezpečí mu nehrozilo. Tak celý domek i zvířata v něm zátopu šťastně přežily – uprostřed rozbouřených živlů.

Tento zvýšený stav vody pak trval asi tři dny, po deštivém počasí pak hned napadlo spousty sněhu, že nade vsí sahal mnohde navátý sníh až k telefonním drátům.

Zimy v létech pozdějších pak bývaly mírné s malým množstvím sněhu. V místech mimo závěje sahal sníh v průměru do výše jednoho metru.

Rok 1947 byl zvláště suchý a teplý. Ještě v prvních dnech prosincových se zde popásal dobytek a pracovalo se na poli. Poměrně suché byly i roky následující – 1948, 1949 a 1950. Obilí bylo dost a ve zdejším vlhkém kraji nemusela být ani bída o píci.

Naopak chladná a deštivá období byla v létech 1954 a 1955. Zvláště v červenci v obou létech téměř neustále pršelo, čímž se žně oddálily tak, že ještě koncem září 1954, bylo zde u osady Kyselov venku žito. Také sena nebylo možno v obou letech usušit a velké povodně a rozlitá Vltava, zničila v okolí svého řečiště mnoho sena a pokud bylo již pokoseno, odnesla je pryč. Stav vody byl v červenci 1954 asi tři metry nad normál. Jiných větších povodní v posledních létech nebylo, kromě pravidelných a obvyklých vystoupení vody z normálního řečiště ,pokaždé na jaře za tání sněhu. stav vody tehdy býval nejvýše dva metry nad normál.

Největší mrazy v posledních létech byly vždy v měsíci lednu a pohybují se ponejvíce kolem – 25°C. Pravá zima s největším množstvím sněhu a závějemi, začíná pravidelně rok, co rok, počátkem února. Do té doby bývá sněhu velmi málo. Silná vrstva sněhu začíná pak valem tát koncem března.

Celkově je možno říci, že podnebí je zde dosti drsné a příroda, k člověku často nelítostná, vychovává lidi tvrdé, pevné, nebojácné a zdatné.

Z á v ě r e m

Končím tímto nástin dějin obce Dolní Vltavice, v němž se mi alespoň částečně podařilo pro budoucí, zachytit vývoj obce od svého počátku do dnešních dnů.

Současně končím těmito řádky své zápisy v této kronice a předávám knihu správě obce – Místnímu národnímu výboru v Dolní Vltavici.

Loučím se s Dolní Vltavicí a se vším, co mne k ní kdysi poutalo, neboť dnem 1. září 1955 přecházím odtud na své nové působiště, na národní školu do Jaronína u Brloha. Zde pak ještě dokončuji poslední práce na obecní kronice. Dokončuji při vzpomínkách na kdysi krásnou obec a na spokojený život a krásné chvíle, které jsem v ní prožil – vše, co je dnes již jednou pro vždy pryč. Vše to pozvolna ustupovalo a nakonec muselo ustoupit Lipnu. Jeho budování a přípravné práce v zátopové oblasti a tedy i zde, znamenaly konec klidné dosavadní práce a přinášely denně nové a nové změny.

Postupný odchod dosavadních usedlých rodin měl neblahý vliv na školu, práci MNV i na veřejný život celkově. Do obce přichází stále více a více dočasných brigádníků, aby zde pomáhali zvládnout práce na státním statku, nebo aby zde připravili vše pro příští zátopu.

To vše je období v dnešní době zde nutné, těžko mu ovšem přicházíme na chuť my, uvyklí starému pořádku a chodu v obci.

Proto je nejlepší rozloučit se, odejít a zachovat si alespoň krásné vzpomínky!

Nakonec prosím ještě naposledy:

- zachovejte tuto kroniku pro budoucí!
  - zachyťte v ní ještě poslední dny obce a předejte do úschovy do okresního archivu!
- Vím dobře, že není zcela dokonalá, že budou kromě ní mluvit o vltavické obci i jiné – dokonalejší prameny, ale snad bude přesto dobrým příspěvkem a stručným přehledem, snad přece jen oběť a láska do této práce vložená, nebude marná!*

Ukončeno v Jaroníně v květnu 1956

František Nejedlý
kronikář